

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

O glavnih grehah slovenske politike

Slovenci zelo radi iščejo pezdir v očeh svojega bližnjega, bruna v lastnem očesu pa ne vidijo. Ne bom danes pisal o mnogobrojnih slabih navadah in svojstvih, o zavisti, ki je je toliko med Slovenci. Navedel bi rad le par naglavnih grehov, ki jim je zapadla politika večine slovenskega zastopstva in ki s posledicami hudo tlačijo nas vse.

Predvsem se Slovenci silno radi borijo za stvari, ki zanje ni ne boja ne nevarnosti. Naša klerikalna stranka je proglasila, da je katoliška vera težko ogrožena in da jo bodo zdaj zdaj vzeli Slovencem. Sicer je težko misliti, da se dá vera komu vzeti, ako jo res ima. Naše ljudstvo vidi, da se verskim obredom nikjer ne povzročajo težave ali ovire, nasprotno, da se njih izvrševanje ščiti. V šolah se poučuje verouk, in pameten katehet, ki res uči vero ne pa politiko, ni imel še nikoli sitnosti. Sam kralj je prišel na katoliški shod, v kolikor je bil verskega značaja.

Država naj se čim manj meša v verske posle. Ni mogoče od nje zahtevati, da naj ljudi z žandarji goni v cerkev, zlasti če se tam ne pridiga božja beseda, ampak strankarska politika. Kaj je v nevarnosti? Vera gotovo ne. Vera še nikjer ni propadla radi države, ampak povsod velja zgodovinska resnica, da «gre vera po duhovnikih gor, po duhovnikih dol». In vendar je tak vrišč, kakor bi se imela jutri zjutraj začeti križarska vojna. Zakaj? Med kom? S kom?

Vse klerikalno vpitje je boj za oslovo senco. Ljudstvo razburjajo in ga pošiljajo v boj na fronto, kjer ni sovražnika. Le ven s puškami na soseda! Tako kriči SLS. Tačas pa je hiša nezastražena.

Drugo tako prazno kričanje je boj za tako zvano «avtonomijo». Vežejo ga s sovraštvom zoper Srbe. Med Srbi so dobri in slabi ljudje, kakor povsod in tudi med Slovenci. Ljudstvo je dobro in pošteno kakor naše ljudstvo. Oni nočejo od nas ničesar, kar bi sami ne hoteli dati. Če je njihova staroslavna srbska država, državno ime in zastava prenehala v prid skupni državi, ne razumejo, v čem bi bila krivica, ako Slovenci ne dobé nove države, ko je niso nikdar prej imeli.

Ni pa v redu naša državna uprava, zakoni niso še izenačeni, premalo se še poznamo. Posebno še niso izvedene samouprave: kraini zastopi in oblastne skup-

ščine (ki dobé po ustavi več moči kakor bivši deželni zbori!). Zakaj ne? Tu so tudi Slovenci krivi, ker so njihovi klerikalni poslanci ves čas preprečevali, da se vse to uredi, češ, da je treba ustavo izpremeniti. Leta 1923. so poslanci SLS prepustili vse vladanje radikalom, samo da se ne izvrše volitve v oblastno skupščino v Ljubljani in Mariboru. Radi «avtonomije» in boja zanjo stoji vse delo in ves napredek in o samoupravah ni duha ne sluha. Torej zopet boj na nepravem kraju, namesto da smo takoj zagrabili, kar se nam je nudilo.

Tretji boj, ki ga gonijo klerikalci, je izmišljena «nevarnost», da se Slovenci posrbijo. Kje vidijo znake te nevarnosti, tega ne povejo. Če sta kak Srb in kak Slovenec sirova med seboj, je to takoj «plemnski» boj, če pa sta se stepla dva Slovenca, pa to ni nič hudega. Da se bomo mi Slovenci bolj učili srbohrvaščine kakor Srbi slovenščine, dá že pamet, ako izračunamo, da je v naši državi 11 milijonov Srbohrvatov in en milijon Slovencev. Zato pa mi vseeno pišemo

in pojemo po svoje in bomo tudi pisali in peli vnaprej.

V Sloveniji je vsega skupaj v državni in zasebni službi kakih 100 Srbov, Slovencev pa v srbskih krajih okoli 10.000. In kdor vidi našo revno zemljo, bo moral razumeti, zakaj je tako in da bo tega mešanja vedno več. Ako ne vživamo gospodarske enakopravnosti, ako se davki plačujejo po starih zakonih še pri nas in v Srbiji, je to samo dokaz, da naši poslanci niso znali tega vprašanja povoljno rešiti. Lovili so se za oslovo senco, za «nevarnosti», ki jih ni, borili so se za vero in Slovenstvo s strahom, ki je znotraj otel, zunaj pa ga nič ni. Gonili so ljudstvo v sovražstvo, ki more roditi samo sovraštvo.

Ti naglavni grehi klerikalne politike so naša rak-rana. Danes predstavlja 20 klerikalnih poslancev Slovenijo in Slovence. Ako bi namesto njih bilo 20 samostojnih demokratov, bi bile naše glavne tegobe in pritožbe že zdavnaj urejene. Zato se mi organiziramo, da v politiki pometemo z oslovo senco in se bomo borili samo za prave koristi našega ljudstva.

Narodni poslanec dr. G. Žerjav.

Ljubljanski škof v boju proti „Domovini“

Škof dr. Jeglič kot vodja agitatorjev za klerikalno stranko in njene lažnive liste — Zagovornik závožene klerikalne politike

Naše ljudstvo spoznava, da mu klerikalna komanda prinaša samo nesrečo. Spoznava, da je politika klerikalne stranke prinesla vse kaj drugega, kakor pa so obljubovali njeni voditelji. Spoznava, da ni 20 klerikalnih poslancev, torej več kot absolutna večina slovenskih poslancev, ničesar napravilo v sedmih letih obstoja naše jugoslovenske države za zboljšanje gospodarskih in socialnih razmer, ki jih je povzročila svetovna vojna. Zato zapušča to ljudstvo klerikalno stranko, ki jih je vsa leta samo varala z obljubami in separatističnim rovarjenjem proti državni edinstvi ter je tako zavirala konsolidacijo naših javnih razmer. Odpoveduje se stranki svetohlinskih ljudskih sleparjev, ki zlorabljajo vero in cerkev za reševanje svoje závožene politike, in odpoveduje se tudi njenim političnim listom, ki jim ni glavna stvar kulturna in politična izobrazba našega slovenskega ljudstva, ampak zgolj hujskanje proti državni in narodni edinstvi ter obrekovanje političnih nasprotnikov, ki ne odobravajo demagoške in škodljive politike klerikalnih voditeljev.

Slovensko ljudstvo za SDS.

Jasno je, da se slovensko ljudstvo spričo vsega tega čimdalje bolj oklepa SDS, ki je vedno dosledno zastopala načelo, da mora

biti z ozirom na posledice svetovne vojne glavna skrb vseh javnih političnih delavcev ureditev naših gospodarskih in socialnih razmer, ki se more doseči le s popolno enakopravnostjo vseh državljanov v edinstveni državi. Samostojna demokratska stranka pridobiva med našim ljudstvom zaradi tega vedno več tal in tudi časopisje SDS se med njim vedno bolj širi. Zadnje čase se je razširila zlasti «Domovina», ki dobiva z vsakim dnevom na stotine novih naročnikov.

Klerikalno skrb.

Ni čudno, da so klerikalci zaradi tega v velikih skrbeh, in sicer tem bolj, ker kljub agitaciji v cerkvah in cerkvenih bratovščinah in kljub obljubljenim nagradam nabiralcem naročnikov propaganda za klerikalne liste letos ni imela nobenega uspeha. Število naročnikov klerikalnih listov, kakor vemo iz zanesljivega vira, ni kljub lanskemu jesenskem pozivu ljubljanskega škofa na vernike prav nič narastlo ter je značilno v tem oziru, da uprave klerikalnih listov nabiralcem naročnikov še doslej niso razdelile obljubljenih nagrad.

Razburjenje ljubljanskega škofa.

Seveda tudi ni čudno, če se je zaradi tega končno razburil tudi ljubljanski škof, ki je

lastnik klerikalne Jugoslovenske tiskarne, ko je videl, da ni imel njegov poziv na «vernike» zaželjenega odziva.

Klerikalna stranka nazaduje in s tem tudi število naročnikov njenih listov, pri čemer so znatno ogroženi interesi škofove tiskarne. Kaj takega pa mora žaliti seveda tudi očetovsko srce ljubljanskega vladike.

Zato je v «Domoljubu» z dne 4. t. m. ljubljanski škof objavil pod svojim imenom članek «Ali vam je list «Domovina» nevaren?» V tem članku polemizira ljubljanski škof s tednikom «Domovina» na ta način, ki brezdvomno dokazuje, da je najvišji cerkveni dostojanstvenik v ljubljanski škofiji v resnici duševni vodja klerikalne stranke in da prevzema vso odgovornost za njene politične grehe kakor tudi vso odgovornost za pisavo klerikalnih listov, za njihove laži in obrekovanja, za njihovo varanje slovenskega ljudstva ter za njihovo demagoško pisavo sploh.

Kakršen gospodar, taki služabniki.

Škofov članek je pisan na tak način, da nimamo nobenega vzroka več dvomiti, zakaj od ljubljanskega škofa odvisni ljudje v klerikalnih listih samo hujskajo in obrekujejo. Škofov članek dokazuje, da vrše ti ljudje svoje malo krščansko delo, ki niti od daleč nima nobene zveze z glavnimi načeli krščanstva, z resnico in ljubeznijo do bližnjega, na ukaz od zgoraj. Mi doslej tega nismo mogli verjeti v polni meri, sedaj pa nam je škof to sam odkril, ker piše v «Domoljubu» sam tako, kakor navadno pišejo njegovi podrejeni služabniki.

Škof v sporu z resnico.

Škof pravi v svojem članku, da je kupil zadnji dve številki «Domovine», pri čemer priznava, da se ta list trudi, da ne bi očitno napisal kakšne verske neresnice. Takoj nato pa pravi, da je v njej našel toliko obrekovanj in sovraštv napram cerkvi, škofu in duhovnikom, da se je prepričal, da je «Domovina» tem nevarnejša, čim zahrbtnje ruje proti

verji, cerkvi, zakramentom, škofom, duhovnikom itd.

Oglejmo si, kako ljubljanski škof dokazuje to svojo trditev.

Predvsem se bavi s člankom dr. Žerjava v 8. številki «Domovine», ki pravi, da je treba poročati samo resnico in da se SLS ne drži teh načel. Škof pravi: «To ni res. SLS je poudarjala na katoliških shodih, da se mora poročati edino to, kar je res: ako se pa zmoti in nevedoma poroča neresnico, jo mora popraviti.»

Ali je mogoče to dokaz, da klerikalci v svojih listih ne lažejo, če so govorili na katoliških shodih, da se ne sme lagati? Ljubljanski škof bi prav storil, ako bi povedal, kdaj so klerikalni voditelji priznali svoje zmote in preklicali neresnice, ki so jih tudi vedoma pisali v svojih listih. Škof brani klerikalne laži in obrekovanja, ker ne more dokazati, da klerikalci res izvršujejo omenjene sklepe katoliških shodov, zato pa tudi upravičeno vprašujemo, kako se to strinja z njegovim cerkvenim dostojanstvom?

Brezverci v klerikalni stranki.

Škof proglašja nadalje za neresnico doktor Žerjavovo izjavo, da SLS vsakogar, kdor ni njen pristaš, proglašja za brezverca, da je lahko vsak pristaš SLS brezverec in kljub temu priznan kot dober katoličan. Škof pravi: «Pomislite, brezverca bi duhovnik priznal za dobrega katoličana! Kdo? Kje? Kdaj?» Tako škof zavija! Še pred par dnevi je škofov list «Slovenec» vabil svobodomislece v klerikalno stranko, češ, da je treba ustvariti slovensko fronto. Pri tem je «Slovenec» še naglašal in namigaval, da v tem pogledu ne more biti nobena zapreka razlika v svetovnem kulturnem naziranju! Končno pa vprašamo škofa, ali more tajiti, da klerikalna stranka ne proglašja vsakogar za brezverca, ki ni njen pristaš? Ali more reči, da ne vabi v svoje vrste tudi «brezverce»? Ali ni res, da klerikalna stranka proglašja samo svoje pristaše in volilce za dobre katoličane.

Četudi so mnogi znani kot resnični brezverci?

Škof pravi, da SLS ni katoliška stranka.

Škof pravi, da SLS odbija naziv katoliške stranke, ker je samo politična stranka, ki hoče uravnati vse javno življenje po pravih krščanskih načelih. Katera krščanska načela pa so prava za ljubljanskega škofa? Ali more katoliški škof priznavati kaka druga krščanska načela za edino prava kakor samo katoliška? Vprašamo tudi, ali se ni SLS od nekdanj sama proglašala za katoliško stranko, ko sta dr. Korošec in dr. Hohniec ne samo na shodih, ampak tudi v klerikalnih listih vabila vse katoličane v klerikalno stranko celo ne glede na narodnost?

Dobra dela samostojnih demokratov se ne smejo priznati.

Dr. Žerjav je zapisal v «Domovini», da je vseeno, ali izvojuje ceste, ali pri sodišču pravico prisodi mož katerekoli vere. Škof pravi, da je to res, da pa klerikalci napadajo samostojne demokrate zato, ker «po svojih načelih zametujejo razodeto vero in življenje po njej». Dokaza, da samostojni demokrati zametujejo razodeto vero, škof seveda ne doprinaša; kdo bi tudi kaj takega pričakoval od vrhovnega protektorja klerikalnih listov? Značilno pa je, da priznava škof, da klerikalci napadajo tako zvane liberale tudi takrat, ako v gospodarskem oziru kaj dobrega naredijo, samo zato, ker so liberalci. Na liberalcu ne sme ostati po škofovem mnenju ničesar dobrega, ker je bila v tem primeru klerikalna stranka in seveda z njo identična «razodeta vera» še bolj v nevarnosti. Res lepa morala katoliškega škofa!

Zagovornik zlorabe vere in cerkve.

Škof se je v svojem članku pokazal tudi kot zagovornik zlorabe vere in cerkve v politične namene. Z vso odločnostjo namreč zavrača trditev, da nima vera s politikom nobenega posla, in slovesno kliče, da ima vera

Ivan Albrecht:

Zlato srce

Povest.

(Dalje.)

XIV.

Pa smo, pa smo, kar nas je kje, za te srebrne tolarje...

Ko se je Foltan prebudil in zagledal poleg sebe staro Lolo, ga je zaskelilo.

«Foltan,» je modroval sam zase, «ako je zdaj ne izviješ, si jo polomil za vse žive dni. Res je Lendauer divji ko pincavski bik, ali malo bi pa le še poskusil.»

Stresel je Lolo, ki se je kmalu predramila in ga zvesto poslušala, ko ji je naročal:

«K Lendauerju pojdeš in mu poveš, da je v teh krajih navada taka in taka in da ne sme zameriti. Reci mu, da bi bil moral iti po isti navidezni nesreči spet v hišo in voščiti dobro srečo ali kaj sličnega —»

«Pa misliš, da bo res tak tepec?»

«Tiho! Ti pojdi in stori tako. Reci mu tudi, da te je poslala Mojca.»

«No, če je tak bebec,» je zakvakalo babše, «bi ga pa še jaz ne marala.»

Foltan se je zarežal:

«Kaj veš? Mladi kar cvili, če mu človek le omeni Gozdnikovo.»

«Meni se zdi, da bo lahko cvilil do smrti, pa le ne bo pricvilil k njej. Dekle je presneto žilavo —»

«Misliš, da bi je nikakor ne bilo mogoče pripraviti do tega —»

«Dokler bo Gozdnikova domačija tako trdna, že nikoli ne,» je zatrdila Lolo. «Če bi bila reva, potem —»

Foltanu so se zaiskrile oči:

«Tak revščina pa misliš, da bi jo prisilila?»

«I, kako da ne?! Kaj bi pa hotela?» je prepričevalno pojasnjevala Lolo.

Foltan se je zamislil. Tako se mu je zgubalo pepelnatoumazano čelo, kakor da rije kopa ostudnih črvov pod njim. Dolgo je molčal in tudi Lolo je bila kakor izgubljena v mislih.

«Čakaj,» je dejal naposled, «drugače boš povedala Lendauerju! Vprašala boš, ako bi vzela Mojco —»

«Kaj bom to vpraševala?! Saj me bo nagnal!» ga je prekinilo babše.

«Čakj no, da povem,» je miril Foltan. «Če jo vzame tudi brez dote, tako, čisto osirotelo! To naj ti pove.»

Loli je globoko zagorelo v očeh.

«Kako misliš?»

«To poizvedi, pravim,» je zarenčal Foltan in ni hotel več govoriti. Samo domenila sta se še, kdaj se Lolo vrne in kje se snideta.

XV.

Kakor svoje jaz gorje, vsak gorje naj svoje nosi.

Ko sta se Lendauerja vrnila domov, sta bila jezna drug na drugega. Stari je renčal ko medved, Maks pa mu je očital, da je samo on zakrivil polomijo.

«Jaz, seve, jaz! Kaj pa ti, teslo nerodno?! Zakaj si bil v Celovcu, a?»

«Dokler sem hodil sam, je bilo vse dobro!» se je odrezal Maks.

«Dobro, pa kako dobro — za moj denar!» je rentočil stari. «Kaj je bilo dobrega, le povej? Ali si ke kaj naučil? Ali si kaj dosegel? Ali je sploh bilo vredno, da si bil tam?»

V Maksu je prekipevala zlobnost.

«Pa bi bili poslali Trudo, ona bi bila dosegla! Tudi Joža bi bil opravil —»

Stari je posineval:

«Fant, brzdaj svoj jezik!»

Bilo je popoldne, že proti večeru, ko se začne razprezati mrak. Sedela sta za mizo pri peči vsak na svojem koncu. Truda je hodila po sobi, poskakovala in pela:

«Vsaka ima dragega,
vsaka sme ljubiti,
jaz pa reva varana
sama moram biti.»

Oče je nejevoljno pogledaval hčer, ki se pa ni dosti brigala zanj. Nehala je peti, razpustila je lase in počasi, kakor da dela vse v sanjah, začela odlagati obleko.

Maks je nekaj časa brezbrizno opazoval sestrično početje, potem pa se je nenadoma zganilo v njem. Toplo sočutje ga je popolnoma prevzelo.

Po sobi se je razlila mesečina. Truda je stopila k oknu. Njeno lepo telo je v luninem svitu blestelo kakor skrivnostna prikazen. Bila je čisto gola, le dva pramena zlatih las sta se ji v svetlikajočih se valovih vlivala po hrbtu.

Zapela je v tišino:

«Kdaj prišel boš, ljubček zvesti,
da objamem te gorko,
kdaj povrneš se k nevesti,
srce kliče te bolno!»

Potem je pokleknila na klop pri oknu in iztegala roke proti mesecu:

«Lepa sem, mlada sem, kje se mudiš?»

Stari Lendauer še ni nikoli občutil tako trpko gorja svoje hčere ko to minuto. Mimo-

s politiko premnogo posla! Po našem mnenju ima vera s politiko še preveč posla, za kar nam nudi najboljši dokaz ravno škofov članek. Škof vprašuje, ali ni katoličan dolžan v imenu vere in verske vzgoje nastopiti zoper prizadevanje, ako se v politiki namerava iz šol odstraniti krščanski nauk, zatreti krščanske šole in se podpirajo veri sovražne organizacije, zabranjuje pa verske, ne pove pa, kdo namerava vse to storiti. Ali ni tako pisanje navadno hujskanje?

Protestant — poslanec SLS.

Na trditev, da so klerikalci v imenu katoliške vere že dvakrat od ljudstva dosegli, da je bil izvoljen kot katoliški poslanec protestant g. Šiftar, odgovarja ljubljanski škof: «Kako zlobna je ta trditev! Protestant kot katoliški poslanec! On je protestantski poslanec; pristopil pa je k SLS, ker odobrava njena politična načela!» Ni res, kar trdi škof. G. Šiftar ni kandidiral v imenu protestantizma, pač pa v imenu SLS, ki se priznava za edino pravo katoliško stranko, in g. Šiftar ni pristopil šele potem k SLS, ko je postal poslanec in spoznal načela klerikalne stranke za edino prava, ker je kandidiral na njenem programu in je bil že prej njen pristaš, preden je postal poslanec. Protestant g. Šiftar je poslanec katoliške SLS in škof ter drugi klerikalni voditelji so s tem popolnoma zadovoljni, ker dela poslanec Šiftar tako, kakor ukazuje dr. Korošec s škofovim odobrenjem. Da, škof trdi celo na očitek, «da so katoliški duhovniki in brumne ženice morale divjati proti dr. Pivku za protestanta Šiftarja», da so imeli popolnoma prav, ker so agitirali za moža, «za moža svojih edino resničnih načel» in proti možu nasprotnih, krivih načel. Končno je postranskega pomena, če je gosp. Šiftar kot protestant katoliškim duhovnikom «mož edino resničnih načel» ali ne, vprašati pa moramo škofa, katera načela poslanca drja. Pivka proglašajo za kriva? Ali so morebiti kriva tista načela, zaradi katerih se je dr. Pivko boril med vojno proti Avstriji,

prava pa tista, zaradi katerih je škof l. 1914. pozival slovenske vojake v boj proti Srbom?

Zloraba katoliške firme.

In ker piše dr. Žerjav v «Domovini», da poslanci SLS, ki so izvoljeni pod firmo katoličanstva, sami niso vsi katoličani, kar je treba povedati vsakemu klerikalnemu agitatorju, pravi škof, da je to zlobna in neresnična trditev (1), ker so poslanci SLS izvoljeni na njenem programu, ki je v zmislu borbe za krščanska načela. Vprašamo pa, ali ni škofov list «Slovenec» vedno pisal, da se preganjata katoliška vera in cerkev, in ali se je kdaj zavzel za protestantovsko vero in cerkev, ki sta tudi krščanski? Ali niso klerikalni kandidati pred volitvami vedno trdili, da gre za ohranitev katoliške vere in ali niso bili torej izvoljeni pod katoliško firmo? Kaj je torej zlobna in neresnična trditev? Škof trdi sedaj nekaj, s čimer pobija vse svoje prejšnje delo!

Kdo laže?

«Olejte,» pravi škof, «v kratkem članku kar osem zlobnih neresnic iz peresa samega g. Žerjava.» Kako zlobne in neresnične pa so trditve dr. Žerjava, kažejo dovolj navedene izjave škofa dr. Jegliča! O Bog, o Bog, kakšno pohujšanje nam daje naš škof, ki bi moral prvi izpolnjevati božjo zapoved: Ne laži!

Proti agrarni reformi.

Kakšno pa je socijalno čuvstvovanje in mišljenje ljubljanskega škofa, vam jasno dokazuje naslednji primer. Na očitek brezverstva je «Domovina» vprašala: «Ali smo zato brezverci, ker povemo, da je škof največji veleposestnik v Sloveniji in da se brani v škodo slovenskega kmeta agrarne reforme!» Škof odgovarja: «Ne, radi tega niste brezverci, pač pa lažnivci in obrekovalci. Res je, ljubljanski škof uživa cerkveno veleposestvo, res pa ni, da se brani agrarne reforme.» V istem odstavku pa pravi nato: «Ko je minister — Domovina — ga pozna — poslal inže-

njerje, naj 1100 ha gozda porazdele zadrugam, je dosegel ljubljanski škof, da se je krivični (?) napad zavrnil in so morali inženjerji sramotno in nagloma oditi.» Škof torej pravi, da ni proti agrarni reformi, obenem pa priznava, da je od radičevskega ministra agrarne reforme dosegel, da se niso gozdovi gornjegrajskega veleposestva razdelili med pašniške zadruge. Kdo je lažnik in obrekovalec?

Kaj je dosegla klerikalna stranka?

Naš list je zapisal, da klerikalna stranka v sedmih letih obstoja naše države ni ničesar dosegla za naše ljudstvo. Zato nas ljubljanski škof zmerja, da smo lažnivci in obrekovalci. Škof namreč pravi, da ves svet vé, kako sta dr. Kulovec in Pušenjak nastopata v finančnem odboru zoper krivice, ki se gode Slovincem. Res je, da sta oba klerikalna poslanca nastopila. Ali pa more škof povedati, kaj sta dosegla? Nastopila sta tako, da nista ničesar dosegla, kakor so sploh nastopali zadnjih sedem let vsi klerikalni voditelji, četudi so imeli v svojih rokah vedno večino slovenskih poslanskih mandatov. Škof naj prej pove, kaj so klerikalni poslanci že dosegli in dobrega naredili za naše ljudstvo, potem pa naj zmerja druge z lažnivci in obrekovalci. Tega ni storil, dasi bi bila njegova dolžnost, ko brani politiko klerikalne stranke, zato pa padajo njegove psovke na njega samega!

Rimski hlapeci.

Škof se brani tudi besede «klerikalizem». Čudno, saj vendar pravi, da ima vera mnogo opraviti s politiko. Škof se nadalje huduje nad trditvijo, da so klerikalni poslanci zagrizeni slugi Vatikana. Ali mogoče to ni res? Ali škof ne vé, kakšno vlogo je igrala klerikalna stranka v vprašanju zavoda sv. Jeronima in v zadevi uvedbe slovenskega bogoslužja? Katoličan je lahko vdan sv. očetu, v kolikor se to tiče verskih resnic samih, da bi pa moral igrati tako vlogo v zadevah, ki se ne tičejo strogo verolpovedi same in ki so

grede se je ozrl na sina, skril obraz v dlani in začutil gorke solze v očeh. Tako strašno se mu je nenadoma zazdelo življenje in tako nepremostljiv prepad, ki je ločil njegov rod od ostalega sveta, da ni mogla zasvetiti niti ena rešilna misel več. Zbolelo ga je pri srcu, zasklelelo v glavi in naenkrat je začutil, da se vrti vse okrog njega in celo še on sam. Vse pleše vedno bolj divje in vedno bolj urno, celo zvezde se vrte in mesec na nebu pleše, pleše, da odletavajo na vse strani iskre ž njega. Planil je kvišku, zamotovil po sobi in zarjul:

«Maks, Maks, Ma-a-a!»

Preden je Maks skočil k njemu, je že ležal stari Lendauer na tleh. Bil je rešen vseh zemeljskih nadlog in bolečin.

Ko je sin spoznal, kaj se je zgodilo z očetom, je pokleknil k njemu in na vse mogoče načine skušal priklicati nazaj odbeglo življenje, toda ves trud je bil zaman. In vsa nenadna bolečina sinova se je prelila v en sam obupen krik:

«Oče!»

Trudo je vznemiril krik. Planila je od okna, se zavrtela in goltaje obležala na tleh. Telo, ki se je vilo v božjastnih krčih, se je prikotatilo do mrtvega očeta in obstalo. Komaj slišno grgranje je pričalo, da napad ponehuje. Tedaj je prišel v sobo bebasti Joža. Ko je zagledal čudno trojico na tleh, je odskočil in jel obupno tuliti:

«Uááhá, uáaha —»

Maks je vzdrljeval ko v vetru list.

Nekje na dvorišču je zalajal pes, zavil proti hiši in jel cviliti in zavijati, ko je prišel v vežo. Skokoma je bežal nazaj na dvorišče in jel z otožnim glasom naznanjati, kaj se je zgodilo.

Mladi Lendauer je gorel od groze in bolesti. Kakor v sanjal je dvignil sestro in jo

odnesel na posteljo. Ko jo je odel, se je zavedla in ga nekam zmedeno pogledala:

«Ali boš ti moj?»

Maksa je oblila mrzla zona.

«Truda,» je jeknil in jo pobožal po čelu, «ali me ne poznaš? Jaz sem Maks, tvoj brat!»

Dekle je gledalo in se smehljalo.

«Truda,» je ponovil Maks, «Truda, oče so umrli.»

«Ali res?» je vprašala s slabotnim glasom dekle. Potem pa:

«Kaj ne, da sem lepa?»

Maks se je obrnil proč in si otrl solze.

«Pojdi po sosede,» je dejal bratu, ki je še vedno stal na pragu. Sam se je vrnil k očetu, pokleknil in nemo tožil:

«Oj, kako rad bi menjal s teboj, moj oče!»

Tako je ostal sam pri mrliču, dokler se niso z dvorišča začuli koraki sosedov, ki so prišli mrtvemu izkazat zadnjo uslugo...

XVI.

Grdobe grde, paglave,
mastí ste vredne leskave.

(Fr. Levstik.)

Kje bi našli vas, kjer ne bi šel važen dogodek od ust do ust, dokler ne bi bila novica znana zadnji koči? Vse, kar se zgodi, pa bodi bolezen, smrt, poroka ali sploh kaj takega, kar se ne dogaja na vasi vsak dan, ljudi zanima in jim nudi vedno sveže snovi za razgovore in razna ugibanja. Čim uglednejša in imovitejša je hiša, tem važnejši so vsi dogodki, ki se odigrajo v taki hiši.

Kakor drugod, tako je bilo tudi v Pobrežju. In ker je bila Gozdnikova hiša med najuglednejšimi, so se ljudje še posebno za-

nimali zanjo. Vestí, ki so se neprenehoma širile o Gozdnikovihih izza tistega dne, ko je potepuh Poltan obljubil Maksu Lendauerju svojo pomoč, so bile tako vznemirljive, da v vsem Pobrežju ni bilo človeka, ki se ne bi bil zanimal zanje. Zbog tega je tudi Lola tedaj, ko ji je bil nemški Poltan naročil, naj razbobna novico o Lendauerjevi snubitvi, imela lahko delo. Treba je bilo samo reči:

«Spet izgubimo v Pobrežju eno dekle.»

Vsak se je zavzel:

«Katero?»

Lola pa:

«Ugani, če si za kaj!»

In eden in drugi je ugibal, a ugani navadno ni. Potem je pojasnila Lola:

«Gozdnikovo Mojco!»

«Gozdnikovo?! Ali pride tisti Kranjec ponjo?»

In Lola je pomembno namežiknila in se namrdnila:

«Kranjec?! — Kdo se meni zanj! Mojce bi bilo res škoda za takega rovtarja.»

«Ej, zlodja, koga je pa potem vjela?»

Lola se je ponosno vzravnila:

«Nemško bo pelá Gozdnikova Mojca! Na tako bogatijo pride in na tako strašno razvlako, da ji nikoli ne bo treba delati. Samo ukazovala bo in zapovedovala, delali bodo pa posli. Ja, tako se še nobena ni možila v Pobrežju!»

Ker je bilo preje raztrošenega po vasi o Mojci toliko zlih obrekovanj, so se ljudje sedanjim Lolinim govoricam posmehovali.

«Tista? Saj jo je že eden popustil!»

«Ali pa ona njega,» se je odrezala Lola.

«In pa rekli so tudi, da —»

«Kaj?» je preteče vprašala Lola.

celo v nasprotju z našimi državnimi in narodnimi interesi, kakor so jo igrali klerikalni poslanci in njihovi listi, ki so bili bolj papeški kakor papež sam, pa more zahtevati samo s klerikalizmom popolnoma prežet človek, ki v dosego svojih ciljev kljub svojemu visokemu dostojanstvu ne sramuje posluževati se lažnivih zavijanij.

Ali je «Domoljub» škofov list?

Škof tudi protestira, ker imenujemo «Domoljub» škofov list in škofov tednik. «Domoljub» se tiska v škofovi tiskarni. Pod «Domoljubom» sta podpisana kot izdajatelj in urednik dva duhovnika. Škofova tiskarna nosi vse stroške za ta list. Kar piše «Domoljub», se piše z dovoljenjem škofa, ki ima v tiskarni svojega cenzorja. Urednike listov, ki se tiskajo v škofovi tiskarni, kliče škof k sebi na odgovor.

Škof sam piše članke v «Domoljuba» ter agitira med verniki zanj. Ali «Domoljub» torej ni škofov list in škofov tednik? Ali se morebiti škof sramuje svojega lastnega otroka?

Kmetje — tlačani.

Naj za zabavo navedemo še naslednje. «Domovina» je v svoji redni prilogi «Tedenških slikah» prinesla iz Steinbergove knjige o Cerkniskem jezeru, ki je izšla leta 1758. v Ljubljani, zgodovinsko sliko z opisom, kako so v srednjem veku menihi iz kartuzijanskega kloštra v Brstu pri Borovnici in graščaki iz Hašperka pri Planini gonili nage kmete v zamrznjeno cerkniško jezero, da so lovili zanje ribe. Škof pravi: «Povprašujem se, ali je to mogoče? Kmetje čisto nagi love v ledeni vodi ribe! Ne morem verjeti. Ako bi se pa tako postopanje vendarle dokazalo, bi ga mi vsi z največjo jezo obsodili.» «Domovina» je to postopanje obsodila. Zakaj se škof jezi na «Domovino»? Ako ne more verjeti, naj si preskrbi omenjeno knjigo, iz katere je «Domovina» posnela sliko in tudi vsebino besedila. «Domovina» si te stvari ni izmislila in

škof dobi tudi lahko knjigo v našem uredništvu na vpogled.

Kaj so krščanske resnice?

Škof trdi, da vzbujamo mržnjo do menihov in duhovnikov. Ali smo mi krivi, da so menihi gonili nage kmete pozimi v vodo? Hvala Bogu, da jih več ne morejo. V zvezi s tem pa pravi škof, da je kljub vsemu lahko katoličan prepričan, da imajo pravico in dolžnost oznanjevati edinole duhovniki, ki so v zvezi s škofom in po njem s papežem. To tudi mi pravimo, duhovniki in menihi s škofom vred naj se le samo drže oznanjevanja verskih resnic, pa bo marsikaj bolje. Kar oznanja škof v «Domoljuba», pa niso nobene verske resnice, če tudi trdi, da edino SLS vodi politiko v luči krščanskih resnic. Lepa luč krščanskih resnic je tista smrdljiva, ki ji ljubljanski škof priliva olja!

Obrekovanje «Domovine».

Škof proglašja «Domovino» za nevaren list, ki more polagoma pripeljati posameznike v tabor mož, ki ne marajo ne za Boga, ne za Kristusa, ne za dušo in ne za večnost. Kako pa ve škof, da samostojni demokrati vsega tega ne marajo? Škof vprašuje: «Poprašajte dr. Žerjava, ali kaj veruje?» Na to vprašanje odgovorjamo z vprašanjem: Ali je ljubljanski škof še normalen?

To vprašanje je tembolj upravičeno, ker pravi škof: «Povprašajte dr. Žerjava, niso li liberalni svobodomiselnici, ko so imeli pri nas oblast v rokah, grozili, da nas odtrgajo od Rima(!), da v par letih ne bo nobenega ka-

toliškega uradnika (!), nobenega katoliškega učitelja več?» Škof naj pove, ali smo morebiti grozili, da bomo njega odtrgali od Rima, in kdo je sploh kaj takega grozil! Škof trdi, da se je tako grozilo, zato pa naj škof to tudi dokaže!

Ali je «Domovina» škodljiva?

Ljubljanski škof pravi končno, da je «Domovina» strup in da vsakomur škoduje, kdor jo čita. To dokazujejo po škofovem zatrdilu dopisi v njej, v katerih hvalijo dopisniki «Domovino» in demokratsko stranko. Mi prav dobro vemo, da pohvala «Domovine» in demokratske stranke škofu in klerikalcem ni všeč. Mislimo pa, da ljudje sami najbolje vedo, kaj je zanje dobro. Mi pišemo tako, kakor naše ljudstvo zahteva, zato pa hvalijo tudi ljudje naš list. Če bi ne pisali tako, kakor ljudstvo hoče, bi ljudstvo samo reklo, da je «Domovina» škodljiv list, ki nastopa proti ljudskim interesom. In mi bomo vedno tako pisali, kakor hoče naše ljudstvo in kakor je prav za naše ljudstvo. Če je «Domovina» zaradi tega škodljiv list, potem je res škodljiva klerikalni stranki in njenim voditeljem, ki poznajo samo samega sebe, ljudstvo pa jim je samo za to, da ga izrabljajo za svoje koristne namene.

«Domovina» je v resnici strup, toda samo za klerikalno stranko. Tega strupa ne bo uničila škofova kletev, ker se bo izpremenila v blagoslov, zakaj obrekovanje in laž imata kratke noge, nad sovraštvom, ki ga proglašja škof v klerikalnih listih, pa bosta zmogala resnica in človekoljubje, ki ju je «Domovina» vedno gojila in ju bo gojila tudi nadalje.

Politični pregled

Gotovo, da se naše slovensko ljudstvo posebno zanima za pot zunanega ministra dr. Ninčiča v Rim in Pariz. Kakor smo že zadnjič navedli, je ta pot namenjena sklepanju pogodbe med Italijo, Francijo in Jugoslavijo

v obrambne svrhe proti Nemčiji, ki bo v kratkem kot vesela sprejeta v Zvezo narodov in bo nato zopet začela kazati svojo mogočnost. Ljudje se vprašujejo, ali je mogoče, da mi sklepamo zvezo z Italijo. Da se

Dasi se njenega pogleda in njene grožnje ni bal niti kozji pastir, vendar ni hotel nihče izreči naravnost, da se je baje Mojca nekoč odrekla — detetu.

Svoj namen je Lolo seveda popolnoma dosegla. Vsa usta so bila polna nove vesti, ki se je širila kakor ogenj ob vetrovnem vremenu. Gozdnikova se mož, Nemca bo dobila, strašno bo bogata in na zemlji bo imela nebesa.

«Pa nebeško streho na hiši,» je pripomnil kak šaljivec, ki ga je trla zavist.

«In okna po obleki,» je pomagal drugi.

Tretji spet:

«Res se rado primeri, da se izleže kup beračije tam, kjer je preveč govorjenja o bogastvu.»

Tako je tedaj vedela za Lendauerjev prihod vsa vas, le Gozdnikovi niso slutili, kaj se jim obeta...

Ko so ljudje zagledali smešno trojico: oba Lendauerja s Foltanom, je bilo naenkrat toliko smeha, da sploh ni bilo resne besede tisto nedeljo v Pobrežju.

«Foltan, nemški Foltan ji je preskrbel ženina!»

«In kakšen je stari! Obir* nosi na hrbtu!»

«In ženin šele, ženin. Nos ko čukov kljun.» Na glavi mu raste predivo! Suh je pa tako, ko da bi same ščurke jedel!»

Dekleta so dajala duška svoji škodoljivosti:

«Kdor izbira, pač izbirek dobi.»

In stari vdovci, ki radi reko kaj okroglega, so mežikali:

«Če valjaš, se napravi pa svalek! Saj je že videla Adama, so nekaj šušljali, ali ne?»

Spet je odgovoril razposajen smeh in mlad fantovski glas:

«Pa ne samo enega, ha-ha-ha!» — — —

Ko je tedaj proti večeru šla trojica k Štembalu, kjer je imela shranjen voz, in se potem odpeljala nazaj po Mojco, jo je opazovalo vedno dovolj čuječih pogledov, ki niso zamudili niti tistega imenitnega trenutka, ko so se snubci zvrnili in je Gozdnikov Janez jadrno odnesel v hišo, oba Lendauerja pa odslovil.

«Kaj je le neki prišlo vmes?»

«Eh, sporazumeti se niso mogli!»

«Misliš?»

«Gotovo! Če so ti Nemci res tako trdni, kakor se govori, ni to tudi nič čudnega. Gozdnik že ima nekaj, da bi pa kar z vevnico usipal, toliko pa tudi ni pri hiši.»

Tako so ugibali razni radovedneži in nestrpno pričakovali Foltana, toda tisti večer ga niso pričakali. Kakor smo že omenili, je moral možiček ostati pri Janezu, ki mu je izprašal vest in dal nazadnje gorko odvezo.

Toliko več vernih poslušalcev je imel seve Foltan naslednji dan, ko je enkrat odpravil Lolo na pot. Krenil je h kovaču Jernaču, ki je bil ta dan potepuha izredno vesel.

«No, Foltan, včeraj si bil pa med samimi imenitnimi ljudmi,» ga je nagovoril.

«E, revež je revež,» je skromno zvil potepuh oči, «še kadar človek hoče dobro, se zasuče narobe!»

«O, kaj boš govoril,» se je smejal kovač. «Saj si nekaj mešetaril.»

«Kaj bom mešetaril, ko r: da bi govoril!»

«Ali se niso nič zmenili?» je vprašal Jernač.

«Nič,» je dejal Foltan in jel razprezati novo mrežo zlobe: «Sem slišal, ko takole ho-

dim po svetu, da bi se rad oženil bogat kmet. Saj ste ga videli, kaj? Čeden... ali ne?»

«Čeden, kakor zrela kumara, kadar se že malo sfiži,» se je zarežal kovač.

«No, če ni lepote, je pa grunt in cvenk,» je dejal Foltan. «Ko sem slišal, da bi rad nevesto iz naših krajev, sem se spomnil brž Gozdnikove in sem mu nagovarjal. Res smo se potem pripeljali, da bi oče in fant videla in se zmenila, če bi kazalo. Še mene sta vzela prav v hišo s seboj. Pa smo govorili in je še nekaj časa tudi gladko šlo. Gozdnik se je sicer malo vil zaradi dote, toda Lendauer ni niti preveč pritiskal in se zaradi tega tudi ne bi bilo prav nič razbilo. Ali prišlo je nekaj drugega vmes... Seve, tega jaz nisem vedel, sicer ne bi bil za ves svet govoril o taki nevesti,» je zvito lagal potepuh in govoril tako gladko, da bi bil kmalu verjel sam svojim lažem, kakor jim je zvesto verjel kovač Jernač, ki je komaj čakal, kdaj izve, zakaj se je pravzaprav tisto snubljenje tako čudno končalo.

«Povej no, kako je to bilo?» je vprašal potepuha in krepko pritisnil na meh.

«Mladi Lendauer je na vsak način hotel na samem izpregovoriti z Mojco, predno bi si segli v roke. Ne vem, kakšen spak mu je natezel, kaj je Mojca že vse doživela. No, res sta stopila v vežo, pa se nista mudila niti toliko, kar je treba za en sam zategnjen petelinji klic, ko sta že prišla nazaj. Maks Lendauer je bil bled ko stena, Gozdnikova pa rdeča in objokana. «Brez zamere,» je dejal Lendauer, povedati moram, da smo prišli zastonj. Pa je naštel njene grehe kakor iz katekizma. In pri vsakem je vprašal Mojco: «Ali je res ali ne?» In dekle je prikimalo — hui, kakšne sem slišal!» (Dalje prih.)

* Gora na Koroškem.

družimo s Francijo, to je povsem naravno, ker nas z njo že dolgo veže preizkušeno prijateljstvo. Toda, da se družimo z Italijo, ki nam je že toliko škodovala?

Res je, da Italiji ni ničesar zaupati, ker ima mačjo naravo. Velika so nasprotja med nami in njo. Toda če se bo sovražstvo še dalje netilo na obeh straneh, bo pekel še hujši. Smatramo torej, da je skupna Zveza proti morebitni nemški oholosti primerna prilika, da

preizkusimo, ali z Italijo lahko živimo v pomirjenem sosestvu

in ali se lahko z njo pogovorimo po človeški pameti. Mi ne bomo nikoli pozabili in zapustili zaslužjenih bratov v Primorju. Toda če jih zaenkrat ne moremo rešiti iz laških krempljev, lahko vsaj od Italije kot zaveznice zahtevamo, da z njimi človeško postopa. In to je že znatna pridobitev. Po ravnanju italijanskih oblasti z našimi brati onstran meja bomo torej presojali zvezo z Italijo. Gorje ji, če nam bo treba maščevati ponovne nečloveške krivice. Prišel bo namreč dan obračuna tudi z njo, čim spravimo pod svoje okrilje — slovensko Koroško ...

Dr. Ninčič v Rimu je končal pogajanja z Mussolinijem in se zdaj nahaja v Parizu. Tu ima

sestanke s francoskim zunanjim ministrom Briandom

in je, sodeč po navdušenem pisanju francoskih listov, pričakovati, da bo zvezna pogodba med vsemi tremi državami v kratkem dogovorjena v vseh podrobnostih. Vsa evropska javnost z zanimanjem zasleduje razvoj dogodkov. Posebno točno pa je o celoti stvari poučen tudi naš kraj, ki mu dr. Ninčič sproti pošilja poročila o svojih razgovorih.

V Beogradu teče politično življenje zaenkrat enolično dalje. V četrtek je bila zaključena načelna razprava o proračunu in je nato

v petek pričela podrobna razprava

o proračunskih postavkah posameznih ministrstev. Kot prva so bila na vrsti: ministrstvo pravosodja, prosvete in ver. Doslej je govorila že cela vrsta govornikov — po sebi pa se razume, da je najzanimivejša bila razprava o prosvetnem ministertvu, kjer je

Radić venomer govoril in zagovarjal svojo prosvetno politiko

s takimi izvajanji, da se je krototala vsa Narodna skupščina. Našel se je končno edini poslanec Pucelj, ki je skušal Radića zagovarjati, pa se je še sam osmešil.

Odslej je pričakovati, da bo razprava v Narodni skupščini postajala vedno živahnejša. Pridejo namreč na vrsto najvažnejša ministrstva:

- notranje, zunanje in finančno

in se s pozornostjo pričakujejo poročila zadnjih ministrov: Maksimovića, dr. Ninčiča in dr. Stojadinovića. V pričakovanju teh poročil in splošnega nadaljnega razvoja je ostalo politično gibanje v zastoju kakor vreme pred nevihto.

DOPISI

DOLENJI LOGATEC. Hvala Bogu, da je le minil letošnji pust. Mnogo denarja se je v tem predpustu po nepotrebnem zapilo in se ni čuditi, da ima naša majhna občina za leto 1926. v proračunu za alkoholne pijače približno 185.000 Din čistih dohodkov, a na vse direktne davke je proračunjenih le 20.000 Din. Koliko težkih stotisočakov bi si lahko ljudstvo z lahkoto prihranilo! V soboto dne 6. marca ob 8. uri zvečer nam nudi naše «Sokolsko društvo» v svoji lastni dvorani brezplačno predavanje s skioptičnimi slikami o

temi: «Alkoholizem». Udeležite se ga vsi! — Dramatični odsek tukajšnjega Sokola se pridno pripravlja na Dobovškovo veseligrsko petjem: «Rodoljub iz Amerike», ki jo uprizori v nedeljo dne 7. marca ob pol 8. uri zvečer. Članstvo in prijatelji, upoštevajte trud in prizadevanje igralcev ter posetite to prireditev polnoštevilno!

GORENJI LOGATEC. Peto obletnico odhoda Italijanov smo proslavili preteklo nedeljo prav dostojno v Sokolskem domu. Po primernem nagovoru brata tajnika sta nastopila sokolska deca in naraščaj s Špicarjevo mladinsko igro «Triglavl». Vloge so bile dobro naštudirane in beseda jim je tekla, četudi je bila deloma vezana, zelo gladko. S tako mladino človek mora biti zadovoljen. Občinstvo ni skoparilo s pohvalo. Pohvaliti moramo še posebej krasno scenerijo, delo priznanega mojstra akad. slikarja Pfeiferja. Za tako odlično uspelo slavnost gre posebna zahvala tukajšnjemu požrtvovalnemu učiteljstvu. — Prihodnjo nedeljo gostuje v Sokolskem domu dramatični odsek Narodne čitalnice v Hotedršici z rusko dramo «Dnevi našega življenja». Začetek ob 3. popoldne. Opozarjamo na to predstavo vse ljubitelje lepih iger, posebno še brate Ruse. Pa tudi naši hotenjski prijatelji zaslužijo, da jim njihovo požrtvovalnost nagradimo s čim večjim obiskom.

BLOKE. Pretekli teden smo pokopali vzor-duhovnika, ki zasluži, da mu posvetimo v «Domovini» nekaj spomina. Bil je to dolgoletni naš župnik Jakob Koritnik, mož, ki menda ni imel v Blokah nasprotnika. Skrbel je za svoje farane kakor za deco. Hvaležni župljani so se tega zavedali in so blagega pokojnika spremili k zadnjemu počitku v sprevedu, ki bi delal čast tudi kakemu mestu. Pokojni župnik ni poznal one slabosti, ki zapelje marsikakega duhovnika, to je vmešavanja v politične zadeve. Ljubil je poštenost, ni pa se brigal za politično pripadnost posameznikov. Zaradi te poštenosti je imel nasprotja z višjo cerkveno gospodo. Ljubili pa so ga njegovi zvesti župljani in to mu je bilo plačilo na tem svetu, na onem pa ga poplača Oni, ki vidi vsakomur v srce. Mrtvaški spreved je otvorila šolska mladina z žalno zastavo. Ob mrtvaškem vozu so mu delali častno spremstvo gasilci, a za krsto je stopalo mnogobrojno občinstvo. Pevci so mu zapeli tri lepe žalostinke in številna duhovščina je opravila pogrebne obrede. Ob grobu se je poslovil od pokojnika v prisrčnem govoru g. župan. Ko so padle na krsto prve kepe prsti, smo videli, kako je naše pošteno ljudstvo onemelo trpke žalosti in na ustih se mu je pojavilo vprašanje: «Ali dobimo še takega dušnega pastirja, kakor ga ravnokar polagamo k večnemu počitku»? Naj bo pokojniku lahka naša zemlja!

IZPOD KRIMA. Da ne boste mislili, g. urednik, kako trdno spimo tu pod črnim Krimom in kako dolgo, evo nekaj novic iz našega kraja! Na dan 21. februarja bi se imela vršiti po dolgih 13 letih zopet volitev odbornikov v cestni okrajni odbor. Studence, Pijava gorica in Želumlje volijo enega odbornika, Iška vas, Iška loka, Vrbljenje in Tomišelj pa dva odbornika. Volitev je bila zadnji trenutek preložena na odlok višjega mesta, dočim so imele nekatere občine (Iška loka, Vrbljenje) že dostavljena vabila k volitvi. Župan Jezera je za občino Tomišelj še na predvečer volitev raznašal vabila in dal 21. februarja pri cerkvi razglasiti ta važni dogodek, dočim ga je doma čakal brzojav o preložitvi. Ni dobro, če je danes župan preveč priden, a tudi ne preveč len; srednja pot je bil — brzojav... — Naše ceste res potrebujejo boljše uprave in izdatnega posipanja. Dosedanji načelnik iz Most vedno toži, da plačujejo pokrajinske občine premalo doklad, zato jim ne more cest posipati. Isto pesmico žvrgoli za njim neki tukajšnji odbornik s pristavkom, da Beograd ne dá nič. Mož se namreč do danes ni sprijaznil z Beogradom. Tega ne bomo več volili: če bi bili sami taki, nam ostanejo na cestah še nadalje blato in jame. Naši somišljeni! in bralci «Domovine» naj iz-

vedo še to, da so vse imenovane občine po prevahtu odložile farovško jerobstvo in si lahko svobodno volijo svoje zaupnike, ako bodo le enotne in složne. V nasprotnem primeru pride sovražnik, ki še preži po izgubljenih trdnjavah, iztegne svoje kremplje, zmaga radi naše nesloge — in naše ceste bodo zopet posute z bahavostjo in samohvalo dosedanjih mogotcev iz avstrijske dobe. Uči naj vas lastna preteklost! Ne iščimo med seboj malenkostnih razlik; kar nas družijo, je samo in edino naša korist! In slednjič še nekaj, kar nas vse tišči: poplačilo šole na Jezeru! Prizadete so tu kar štiri občine: Preserje, Tomišelj, Vrbljenje in Iška loka. Čitali smo nedavno v časopisju, koliko tisoč državne podpore so dobile druge nove šolske zgradbe tudi v srezu ljubljanske okolice. Ni pa bilo med temi nobene podpore za šolo na Jezeru. Gospodje, ki so znali tako spretno zasukati paragrafe o novih šolskih zgradbah, da jih plačuje krajevna občina in skupna (politična) občina, naj bi tu bili poskrbeli, da bi dobila sporna zadeva vsaj olajšilo za kakih 25.000 Din. Tako pa nič. Saj Krajincanom nikdo ne zavida lepe šole. Priznavamo radi, da so veliko žrtvovali zanjo: eno tretjino za vožnjo in stavbni material, poleg tega bodo plačevali seveda še v denarju. To je veliko. Prav pa ni, da 17 let županujoči S. zvrča krivdo na naslednika v Tomišlju, češ: ti si potrdil, da je na Jezeru potrebna šola. Ko je bil sam župan, je potrdil isto; nihče pa ni potrdil, da tisti, ki pripozna potrebo, mora tudi šolo plačati. Prihodnjič kaj drugega. — **Argus.**

POLJANSKA DOLINA. V nedeljo 7. marca priredi naš Sokol ob pol štirih v Sokolskem domu predstavo «Pot v pekel», ki je veseligrsko z obilnim smehom in zabavo. Kakor ste v predpustu mnogoštevilno obiskovali naše prireditve in predstave, ki so prav dobro izpadle, tako se nadejamo tudi v nedeljo dobrega obiska. Naši neutrudljivi igralci, ki svoje vloge prav dobro vrše brez vsakega plačila, iz gole društvene, domoljubne in prosvetne požrtvovalnosti, vidijo zadoščenje in hvaležnost v našem mnogoštevilnem obisku. Zatorej v nedeljo v Sokolski dom! Drugo nedeljo 14. marca zvečer ob sedmih pa bodo gostovali naši igralci v Sokolskem domu v Zireh. — Zadnjo nedeljo se je vršil letni občni zbor krajevne organizacije SDS za Gorenjo vas s prav dobro udeležbo. Na zborovanju se je razpravljalo marsikaj strankarsko važnega ter so dobili člani točna pojasnila od predsednika gosp. Jelovčana ter od odposlanca iz Ljubljane gosp. dr. Rapeta. Razgovor je bil tudi o razdelitvi podpor po lanski povodnji, ki so se šele sedaj razdelile in so pri nekaterih, ki niso bili deležni te podpore, četudi nič manj potrebni od drugih, vzbudile upravičeno nejevoljo in ogorčenje. Ne očitamo nobenemu kake pristranosti, saj so tu prizadeti pristaši vseh treh strank. Na mestu pa bi bilo, da bi se bilo postopalo sorazmerno po škodi, ne glede na levo in desno. G. poslanec dr. Zerjav, ki je to podporo edini izposloval, je gotovo imel tudi ta namen pred očmi, seveda ne da bi bili njegovi pristaši prikrajšani, kakor so zdaj nekateri. Pa kakor tu, tako je tudi pri odpisu davka. Kdor je vesten plačnik, kar so naši somišljeniki v prvi vrsti, ti niso imeli zaostankov ali pa prav majhne. In ti so bili le malo ali nič deležni odpisa, a drugim, počasnim in nemarnim plačnikom z velikimi zaostanki, ki so s tem denarjem barantali in kupčevali ter še tu kaj pridobili, so bili zbrisani vsi zaostanki, in naj so bili še tako visoki. Tudi ta krivica, odnosno neenakopravnost, naj bi se odpravila v tem letu. Naši pristaši so lahko uverjeni, da bo naša stranka SDS tudi tu zastavila vse svoje sile zanje.

ZIRI. Predavanje g. prof. Dolžana o postanku in razvoju življenja je bilo zelo zanimivo in poučno ter je slušatelje povsem zadovoljilo. Pogrešamo pa pri predavanjih one, ki bi se morali v prvi vrsti za nje zanimati. — Dva tukajšnja čevljarska mojstra sta šla po opravkih v Zirovski vrh, kjer so ju napadli od žganja napiti fantje z noži in kolom, tako da je bilo potreba takojšnje

zdravniške pomoči, ker je pretiž nevarnost izkravitve. Tudi dokaz, kako nujno je potreben pouk in boj proti alkoholizmu! — Ziroveci smo gospodarsko napredni in podjetni. Zatorej ni čudno, ako nekaterim primanjkuje denarja. Cene nepremičninam padajo, kar se opaža pri hišah, ki se prodajajo polovico ceneje kakor pred enim letom.

STRAZIŠČE PRI KRANJU. V nedeljo dne 21. februarja t. l. je imela ob 1. popoldne tukajšnja krajevna organizacija Samostojne delavske strokovne Unije svoj redni občni zbor, ki se ga je udeležilo prav lepo število članstva. Občni zbor je otvoril in spretno vodil društveni predsednik tov. Tomaž Kavčič, ki je uvodoma omenjal društveno delovanje v preteklem letu in izrazil veselje, da je organizacija kljub klevetam nasprotnikov ne samo obstala, temveč tudi lepo napredovala, tako da je njen obstoj in napredek zasiguran. Tajnik je podal izčrpno poročilo o delovanju, blagajnik pa blagajniško poročilo, ki je razmeroma zelo zadovoljivo. Na predlog preglednikov računov je bil odboru podeljen absolutorij. Občni zbor je sklenil prirediti v kratkem veselico v večjem obsegu, katere prebitok se porabi za podporni sklad. Ko je bilo podanih nekoliko pojasnil, se je izvolil nov odbor, kateremu tudi v bodoče ostane na čelu agilni predsednik tov. Kavčič. Odborniki so večinoma stari, le nekaj mest je bilo izpopolnjenih. — Ko so bile interne društvene zadeve rešene, je povzel besedo zastopnik centrale iz Ljubljane tov. Urbančič, ki je poročal o splošnem delavskem položaju v Sloveniji, državi in tudi izven nje. Uvodoma se je dotaknil ročnega davka, ki je sam na sebi krivičen, nadalje, da se ponekod ta davek pobira neupravičeno tudi od mlajših delavcev, kakor to zakon določa, čemur da se bo v kratkem odpomoglo. Poročal je nadalje o bolniškem in nezgodnem zavarovanju in o uvedbi starostnega zavarovanja, ki je splošno zaželeno. Pri tem je omenil, da ni dolžnost države samo, da se to zavarovanje uvede, temveč da država hkratu poskrbi za preskrbo tistih starejših delavcev, ki pod zavarovanje več ne spadajo, pa so vseeno pustili svoje moči v korist državi in človeški družbi. Govoril je nato o volitvah v Delavsko zbornico, kjer se žal ni izrazila prava volja delavstva, da pa bo izvoljena delegacija že gledala, da zaščiti v polni meri interese naših pristašev. — Pozival je nato pričejuče, naj se pridno udeležujejo v skupno korist tudi na kulturnem polju, in končno priporočil osnovanje posmrtnega fonda, v katerega plača vsak član v primeru smrti kaknega člana po 10 dinarjev in skupni znesek dobijo zakoniti dediči. Predlog je bil burno pozdravljen in soglasno sprejet. — Nato so sledila še nekatera pojasnila, na kar je predsednik tov. Kavčič ob 3. popoldne zaključil lepo uspeli občni zbor.

RADOMLJE. Ze dolgo ni bilo nikakega glasu iz naše vasi, zatorej danes nekaj! Naše Sokolsko društvo je pokazalo, da bo v tekočem letu kos svoji nalogi in pričelo je z resnim delom na dramatičnem polju. Imeli smo tekom enega meseca kar tri igre, in sicer: Dne 10. januarja burko «Vozel», ki je izpadla dobro, le igralci so svoje naloge premalo znali, pa se je šepetalec preveč žulo. Dne 31. januarja so uprizorili igro «Volkašin». Za to igro je bilo že dokaj glasu po naši vasi in okolici, in resnici na ljubo povedano, čudil sem se, da so vendarle spravili to lepo komedijo na oder. V igri nastopa 26 oseb, ki so vsak zase svojo vlogo častno rešili. Igralcem in igralkam, posebno g. Potokarju v vlogi Volkašina, gđ. Čožovi kot Kati, g. Lovšinu kot očetu, gđ. H. Jermanovi kot materi in g. Staretu kot starešini, se je videlo, da so se v svoje vloge resno zatopili. Zelo dobri so bili dalje berač, dekla Jera in oče Suhelj. Na ostalih se je sicer opazilo, da so prvič na odru, a so vkljub temu zadostili svojim vlogam. — Dasi so bila pota skrajno slaba, je bila dvorana polna. Takih iger in tako igranih si želimo še videti na našem odru! — O ponavljanju igre «Vozel» dne 2. fe-

bruarja se žal ne morem enako pohvalno izraziti. Polagam na srce, da je znanje vloge predpogoj igranja, oziroma nastopa. Treba je veselja in volje za sleherni nastop, pa bodo nedostatki polagoma vsi odpravljani. Na svidenje!

ZALOG PRI LJUBLJANI. Po inicijativi Narodne čitalnice v Zalogu je priredila Zveza kulturnih društev dne 26. februarja predavanje o davkih. Predavatelj g. Milan Cimerman iz Ljubljane je številnim poslušalcem, ki so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem, obrazložil različne davčne zakone, ki jih imamo še danes v državi, ter dolžnosti in pravice, ki jih ima davkoplačevalec. S številkami je predavatelj ugotovil, kako neenakomerno v primeri z drugimi pokrajinami je Slovenija preobremenjena. Tudi načrt novega davčnega zakona ni v stanu olajšati davčna bremena; nasprotno, ako se tak zakon uveljavi, bo Slovenija še bolj obdavčena nego sedaj. Izključeno je, da bi se mogel novi davčni zakon, kakor je predvideno, izvajati že pričetkom leta 1927. Kljub temu pa je dolžnost davkoplačevalcev Slovenije, da proti takemu enotnemu davčnemu zakonu protestirajo, ker ne pri naša nikakih olajšav, temveč nova bremena.

SMARTNO PRI LITVI. Preteklo nedeljo se je vršil pri nas dobro obiskan občni zbor krajevne organizacije Samostojne demokratične stranke. Udeležili so se ga poleg organiziranih članov tudi zastopniki naprednih kmetov in delavcev iz okolice. V svoji sredi smo to pot poleg zastopnika okrožnega tajništva pozdravili priljubljenega nam g. dr. Joža Bohinjca kot zastopnika centrale, ki je navzočim pojasnil današnjo politično situacijo in se med drugim dotaknil tudi zakona o kmetijskih kreditih. Poročilo delegata, kakor tudi poročila vseh funkcionarjev je navzoči zbor vzel z odobravanjem na znanje. Pri volitvah novega odbora je bil z malimi izpremembami izvoljen stari odbor pod predsedstvom g. Ognjeslava Fincingerja, kar nam daje jamstvo, da bo organizacija tudi v bodoče vedno na pravi poti. Od zadnjega občnega zbora je krajevna organizacija SDS pridobila na glasovih ob volitvah v Narodno skupščino kakor tudi na članstvu, venomer pa zanjo še narašča zanimanje kmetov in delavcev iz okolice. Tako je prav! Le strumno naprej po poti, ki smo jo začrtali, in zmaga bo gotova!

PODKLANEC PRI SODRAZICI. V petek zvečer ob eni ponoči je izbruhnil požar pri posestniku Jožetu Samši v Podklanecu št. 9. Zgorela sta hlev in skedenj, tako da ima občutno škodo. Poslopje se je nahajalo tik hiše in zahvaliti se imamo našemu gasilnemu društvu podobčine Zigmariče, ki je prihitelo na pomoč in ogenj omejilo, da ni bilo še večje nesreče. Osebito se imamo zahvaliti načelnikovemu sinu tov. Ivanu Pireu, ki je rešil konje iz gorečega hleva. Takih vrlih gasilcev bi si želeli, on naj bo vsem ostalim v zgled. Prizadetemu, ki je bil zavarovan le za malenkostno vsoto, pa želimo, da si kmalu opomore!

GLOBELJ PRI SODRAZICI. Iz našega kraja se le malo sliši, vendar pa nas veže dolžnost, da se oglasimo, in sicer v nujni zadevi. Most, ki drži z deželne ceste na občinsko pot v Globelj, je v zelo slabem stanju, tako da se lahko zgodi kakšna nesreča, posebno še, ker tod vozijo težko obloženi vozovi. V občinskem odboru imamo dva odbornika ter apeliramo na oba, da tozadevno ukreneta, da se most čimprej popravi, ter upamo, da se bo tudi od strani občine uvidela nujnost, da se takoj prične z delom. V a š č a n i.

JELOVEC PRI SODRAZICI. Pri nas se je zadnji čas zelo agitiralo za «Domovino». Posebno vnet agitator je neki mladenič, ki je hodil od hiše do hiše in ponujal «Laziljuba» ter odvrčal in nadlegoval naše Domovinarje. Ne pustimo se pa kar tako ter mu svetujemo, naj se drži rajši doma ter naj ne uganja politike sovraštva. Vsakdo je lahko naročen na karkoli hoče. Vsak list se čita po svoje. Eden je bolj zanimiv ko drugi. «Domovina» je pa najbolj obširna, pri naša lepe članke o gospodarstvu, kmetijstvu,

gospodinjstvu, politiki itd. itd. Ima tudi boljši tisk, da jo čitajo z lahkoto tudi stari ljudje. Zaradi tega se širi krog njenih čitateljev in to brez vsake agitacije. Čitamo pa tudi «Domoljuba», a ne najdemo nič drugega kakor same napade, kar so nam že gabi. Zakaj pa mi nič ne napadamo ter vas pustimo pri miru? Zato ker smo demokrati in pustimo svobodo mišljenja! Vi pa nas zmerjate za «podrepnike», za «brezverce» in «prekucuhe». Ustvaril nas je Bog. Ali ni torej tudi naš razum v človeški glavi od Boga? Ali ni od Boga tisti razum, ki nam razodeva, da vi s plaščem vere zakriviate samoljubne posvetne namene? Z vami se Bog ne pomenkuje kakor z nami ne; kako morete potem reči, da ste vi po božji volji in ne morda mi? Odkod pa je naše spoznanje, odkod je naše skalno prepričanje, da mora pasti krivica pred pravico? Odkod naša vera v bodočnost in odkod vaš strah pred dnevom plačila? Po božji volji! Dobro. Torej vemo, da ravnamo po božji volji, kadar razgrinjamo vaše neresnice. Vemo, da je po božji volji, ko se bojujemo proti vaši nadvladi, proti vašemu absolutizmu in sploh proti klerikalizmu. Vemo, da je božja volja, da pade vaša strašna moč, da se zdrami vse ljudstvo in se združi v boj za svoje pravice!

BELOKRANJSKE CESTE. (Nujna potreba.) Zdravniki je v Črnomlju in mi v Dragatušu. Da bi šli dve uri hoda v mesto peš, in to še ponoči, si ne upamo, ker nismo varni življenja. Bojimo se hajdukov na Kanižarici, ki se ležejo kar naprej, pa tudi naša vas Kočevje je večkrat obiskana od teh uzmovičev; zasledovanje je res kmalu v teku, a še hitreje zaspi, zato tudi taka zlata prostost! Na drugi strani pa cesta, da bi utonil človek v blatu! Ker se je cesta malo osušila, so videti pol metra globoki vrezi koles v cesto, posebno pred Kanižarico. Najčeste privlečeš iz blata samo nogo, oblečeno v nogavico, obuvale ti pa moli iz žlobudre. Kako hitro se pride v mesto, si lahko naredimo sodbo. Če ne bi bilo občestnih stez, ki malo odpomorejo prodiranju, ki je podobno glede muk onim, ki potujejo na severni tečaj, bi že zdavnaj vse potonilo. Če se pa peljemo z vozom, tudi ne pridemo nikamor, ker se pripeti vedno kaka nesreča. Najhuje so pa te: Voz drv ali premoaga je zaril v blato. Cesta je neusmiljeno razorana. Voz težek. Po gladki cesti še gre, a tukaj zabrešči kolo in zlomljeno se potopi v blatno godlo. Voznikov polno, ki s koli spravijo s težavo voz v stran, kole pa zmečejo v blato, namečejo še smrekovih vej, da utrdijo temelj. Tam se je zopet drugi voz zvrnil in leži kar na cesti! Grozno! Kdor vidi, ta šele vzklikne, da je tod huje kakor pri zadnji ofenzivi v Tirolah. Tik pred Črnomljem, nekako do Loke, so pa malo posuli, ker jih vedno drezajo. S čim? S tistim kamenjem, ki se pretvarja v pesek. Torej na eni strani stokanje, kako naj se popravlja, ker toliko stane, na drugi strani pa se meče denar proč; vsako dete ve, da se s takim kamenjem ne posipajo ceste, in še posebno take ne, ki zelo trpe zaradi prometa. Aho se že ne dá cesta spraviti v red, ker nima pravega temelja, kakor bi ga morala imeti za take tovore, naj se za nekaj časa popolnoma prekine taka voznja, cesta naj se nasuje s trdim gruščem in zravnna, potem pa naj firma, ki ima premogokop, položi na cesto ozke tračnice in si preskrbi vozove, ki jih bodo vlekli konji, ki gredo ob strani tračnic. Tako se bo ohranila cesta v dobrem stanju, če že ne gre drugače in če se boje izdatkov, ki se vedno bolj množe. — Pot, ki pelje iz Črnomlja v Rodine, se je začela že malo izpreminjati, a blato, ki je pod Velikim vrhom, je še nedotaknjeno. Avgust Šivanka.

TALČJI VRH V BELI KRAJINI. Dramatični osek «Zarje» na Talčjem vrhu priredi v nedeljo ob 3. uri popoldne v šoli na Talčjem vrhu burko «Trije tički». — Knjižnični odbor kulturno-prosvetnega društva izreka obenem zahvalo g. Jakobu Zupančiču, uredniku «Mladinskega lista» v Chicagu, za knjige, ki jih je ponudil tukajšnji knjižnici.

SEMIČ. Ze dolgo niste, g. urednik, ničesar slišali o nas. Zato pa danes malo več poročamo. Najprej moramo povedati, kako izborna skrbi naš okrajni cestni odbor z bivšim klerikalnim poslancem g. Nemaničem na čelu za naše ceste. Oglejmo si cesto od Semiča proti kolodvoru in proti Vučicam. Tu človek ne more niti sam iti, nikar pa z živino. Jame so tu sredi ceste po pol metra globoke. Gradbeni oddelek, kje si? Čemu plačujemo davke za okrajne ceste, ne popravi se pa nikjer nič. Prosimo gradbeni oddelek, da stori potrebne korake, da se vsaj delno popravi cesta. Ali pa naj se nezmožni cestni odbor razpusti in postavi gerentstvo, ki bo kaj delalo! — Na dan 4. februarja popoldne smo bili vsi davkoplačevalci iz vseh štirih občin klicani v Semič na komisijonalni ogled farovža, ki je last nemškega viteškega reda in za katerega bi rad naš g. župnik, da bi mu ga občani popravili ali pa novega postavili. Nič nismo proti popravili, ampak le to je: ako si moramo mi kmetje sami graditi in popravljati hiše, če hočemo imeti vsaj skromno stanovanje, bi tudi g. župnik to lahko storil, in sicer vsako leto nekoliko, ne pa nalašč puščati poslopje razpadati in nas končno obremeniti s ogromnimi stroški, in to le v korist nemškega viteškega reda. G. župnik, ako bi šlo za cerkev, to delamo radi, ker jo tudi mi rabimo, župnišče pa je le za Vas in Vi imate obilo posestva; ako prodaste par parcel, lahko sami oskrbite vso popravo župnišča. G. župnik, vendar morate nekoliko preudariti, da mi že sedaj ječimo pod težkimi davčnimi bremenami ter bo marsikomu zapel boben in pognal družino na cesto, dočim Vi in nemški viteški red ne trpite nikakega pomanjkanja. Pa še to povemo, da je nam predvsem potrebna šola in bi njo zidali prej kakor farovž. Toda pod sedanjimi bremenami žal ne moremo niti prvega niti drugega.

RIMSKE TOPLICE. V nedeljo 14. februarja se je pri g. Krajhu vršilo predavanje o sadjarstvu in umnem kletarstvu, katerega se je udeležilo preko 40 slušateljev, po večini kmetov in malih posestnikov. Predavatelj g. nadzornik Gombač je priporočal ustanovitev podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. V ta namen je poblaščen g. nadučitelj Majer, da vpisuje nove člane in pripravlja teren za novo podružnico.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Pri tukajšnjem rudniku Huda jama je bilo zadnje dni vse mirno, ker smo mislili, da nas ne bo doletela nesrečna usoda redukcije, ki je pri drugih rudnikih Trboveljske premogokopne družbe na dnevnem redu. Po zadnji kolavdaciji čistilnih naprav pri separaciji, ki se je vršila 27. februarja, pa se je doznalo iz zanesljivega vira, da se nahajajo tukajšnji rudarji in nameščenci še v večji nevarnosti kakor pri drugih rudnikih. Kolavdacija se je vršila baje na isti način kakor leta 1893., ko je Trboveljska premogokopna družba radi pretiranih zahtev mejašev ob potoku Rečica in drugih interesentov ustavila obratovanje rudnika. Nismo za to, da bi mejaši, odnosno prizadeti utrpeli škodo vsled obratovanja, pač pa ne odobravamo postopanja Okrajnega zastopa, Ribarskega društva in nekaterih nahujskanih mejašev, ki ne uvidevajo, odnosno ne upoštevajo nevarnega položaja delavstva in nameščencev, zaposlenih pri rudniku. Občudujemo postopanje lokalnih faktorjev, ki si hočejo pridobiti med delavci, obrtniki in kmeti zaupanje, medtem pa dajo mogočni Trboveljski premogokopni družbi povod za reduciranje delavstva ali celo za ustavitev obrata, ne oziraje se na to, da bi pahntli s tem preko 500 delavcev in okoli 30 nameščencev na cesto. Kaj bi nadalje rekli k temu naši obrtniki in mali posestniki? Opozorjamo na nepremišljene korake gotovih zastopnikov, ki bodo v tem primeru od prizadetega delavstva prvi klicani na odgovor! Omenimo, da bo krajevna organizacija SDS storila najostrejšje korake proti raznim osebnim špekulacijam in vprašala javnost, če je umestneje vzeti kruh na stotine ljudem in podpirati razna razkošja, od katerih nimata ne narod ne država ničesar. — Krajevna organizacija SDS za občino Sv. Krištof

SV. PETER V SAVINJSKI DOLINI. V nedeljo smo čuli besedo na prižnici o nekem «lističu», ki se baje ljudem vsiljuje in katerega mora vsak vrniti s pripombo, da takega lista ne bere, ker da ta list piše proti Jezušku. Dobili so gospod gotovo poročilo, kožka novih naročnikov je «Domovina» v naši fari pridobila. Prepričani pa naj bodo, da so naročniki «Domovine» tudi dobri kristjani, čeprav ne trobijo v klerikalni rog. Da pa ta list ne piše proti Jezušku, ampak kritizira one Kristusove namestnike, ki se ne drže nauka Kristusovega, je dokaz to, da ostanemo še nadalje naročniki tega lista, ker imamo lastne oči, da vidimo, kaj čitamo, in lastno pamet, da presodimo, kje je resnica. — Zvesti naročniki «Domovine».

VOJNIK. (Zdravstvena razstava.) Državni higijenski zavod iz Ljubljane priredi v Vojniku v posojilnični dvorani v tednu od 7. do 14. marca higijensko razstavo, združeno z vrsto zdravniških predavanj in s predvajanjem zdravstvenih filmov. Predaval bo domači zdravnik dr. Stanimir Vrhovec na obe nedelji, in sicer: 7. marca ob pol 4. popoldne in 14. marca ob pol 9. dopoldne ter ob pol 4. popoldne. Vstopnine ni, razstava je za vsakogar velepučna in koristna, zato obisk vsestransko priporočamo.

SREDIŠČE OB DRAVI. (Še en odgovor.) Na nestvarne in osebne napade, ki jih v zadnjem času prinaša «Kmetški list» iz Središča, je odgovorila krajevna organizacija naše stranke z izjavo v predzadnji številki «Domovine». Odgovoriti pa danes hočem na kratko še na oni strupeni dopis «Kmetškega lista», v katerem se dobro znani dopisnik razburja, ker so med odborniki naše krajevene organizacije ljudje, ki so za stranko, katere glasilo je bil «Kmetški list» prej, in za stranko, katere glasilo je «Kmetški list» sedaj, za vedno izgubljeni. Dopisnika «Kmetškega lista» boli srce, ker vidi v odboru krajevene organizacije SDS v Središču ljudi, ki so bili nekaj baje socialisti in so prisegli (kje in kdaj, tega ne vemo) na Marksovo evangelij. Samostojno-kmečko srce ga ni bolelo, sedaj pa, ko je dopisnikova stranka opustila svoje stanovsko stališče, sedaj ga naenkrat boli srce. Vprašuje, kje je doslednost in značajnost. Predrzno je, da taka vprašanja stavi pristaš one stranke, ki je v enem letu dvakrat izpremenila svoj program. Gospod dopisnik, ljudje smo, ki smo prišli po svetu in znamo presojati sami. Mi dobro vemo, v kateri stranki je mesto za nas rokodelce, maloposestnike, delavce in za vse one, ki živijo od žuljev svojih rok in od svojih možgan. Dobro vemo, katera stranka je iskrena boriteljica za interese malega človeka; vemo, katerim ljudem sledimo. Ker v svojem dopisu iz Središča dopisnik imenuje imenoma par obrtnikov, vemo, kaj hoče. To diši po bojkotu, katerega pa Vi, gospod dopisnik, itak že dolgo izvajate. Mi, mali obrtniki, bi morali že vsi poginuti, če bi bili odvisni od Vas, ki bi nas vse, pa tudi vse trgovce, uradnike in učitelje najrajši utopili v žlici vode. Vi nam očitete žulje tujih rok, sami pa nimate žuljavih. Toda mi se Vas in Vaše klike ne bojimo. Mi gremo mirno naprej in naša končna zmaga ni več daleč!

VERZEJ. (Kmetškemu fantu iz Verzeja nekoliko odgovora.) Na dopis v «Slovenskem Gospodarju» izpod peresa kmečkega fanta iz Verzeja odgovorjamo: Menimo, da nosi duševni oče tega dopisa v 8. številki «Slovenskega Gospodarja» čez hlače še kaj drugega, česar ne nosijo naši kmečki fantje, razlikuje pa se od pravega fanta tudi v toliko, da ne sme «vogledariti», vsaj očitvidno ne v pravem pomenu besede! — Kar se pa tiče «Domovine» ter dopisov v «Slovenskem Gospodarju», moramo obema fantoma, pravemu in nepravemu, prav prijateljsko nasvetovati, da pustita vse skupaj lepo pri miru, ker primerjati blagopokojnega belgijskega kardinala Mercierja in njegovo delovanje za svoj narod z delovanjem nekaterih gospodov naše višje duhovščine, se sploh ne da! Ali naj izpregovorimo o ljubljanskem škofu in njegovih navduševalnih govorih

ob početku vojne proti Srbiji? Ljubijanski škof je zagovarjal morijo in klanje za tiranske Habsburžane in je pobožno blagoslavljal avstrijsko orožje, kardinal Mercier pa je bil tisti, ki je nastopal proti vnebovpijočemu avstrijskemu in nemškemu nasilju!... Kar pa pišeta oba fanta o spovedi, vama le lahko povemo, da vemo sami, da je spoved sveta stvar, ki pa jo le preradi nekateri spovedniki zlorablajo v razne agitacijske svrhe! In takšna nesramna zloraba spovednice je tudi hujskanje proti «Domovini» in pridrževanje odveze zaradi nje! Na druge klobasarije tega kmečkega fanta v dvojini se nam ne zdi vredno odgovarjati, vendar pa bomo na ponovno napade odgovorili drugače, ker je gradiva dovolj, ako se vama ljubi. Najbolje pa bo za vaju, da se eden briga za svoj stan, drugi pa naj «vogledarix» naprej, saj mu je itak potreba. Zdravo!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SETEV TRAVNIH MEŠANIC.

Ponekod imamo njive v legah, ki veliko bolj odgovarjajo travnikom. Lahko bi imeli na njih najboljše košnje. Take lege kaže obratiti za travnike in posejati s pripravno mešanico trav in detelj. Važno je pri tem, da take mešanice prav sestavimo in tudi prav posejemo. Uspeh take setve se ravna poglobitno po tem, kako enakomerno smo tako zmes posejali in kako smo jo spravili v zemljo.

Različna travna semena so različno velika. Nekatera so tudi prav drobna. Zato pa zahtevajo različne pogoje za uspešno kaljenje. Da zamoremo travno mešanico bolj enakomerno posejati, je prav, da sejemo deteljna semena posebej in travna semena zopet posebej, ker so lažja in se ne dajo z deteljnim semenom tako enakomerno razdeliti. Najprej je sejati na sirove brazde oves kot vrhno ali varstveno rastlino, ki ga potem pokosimo, kakor hitro se pokaže latje. Na dobro in gladko povlečeno zemljo posejemo najprej deteljo, potem pa še travna semena. Eno in drugo seme pomešamo z rahlo ali drobno prstjo, da ga laže trosimo. Med deteljo lahko primešamo seme mačjega repa, ker se dá v tej zmesi prav dobro razdeliti.

Pri zagrinjanju travnega semena nam je gledati na to, da ga prav plitvo zavlečemo, zato da nam lahko izhaja. Dosti je, da to seme samo pomešamo z rahlo prstjo, ki leži na površju, in da ga pritisnemo na zemljo. Nekatera travna semena so tako drobna, da morajo sploh na vrhu ostati, sicer nam med kaljenjem poginejo. Dosti je, da se taka semena dobro pritisnejo na zemljo, kar dosežemo z valjarjem. Vobče kaže travna semena prav plitvo zavlačiti z njivsko vlačo ali pa z lahko brano, v katero potaknemo trnjevih vej, tako da dela brana samo z vejami, ne pa tudi s svojimi zobmi. Lakejeva travniška brana je tudi prav dobra za tako povlačenje, če jo obrnemo narobe, tako da dela s krajšimi zobmi. Če imamo valjar, naj se vsa setev tudi povalja. Potrebno je to na lahkih tleh. Na ta način setev travno seme bolj sprime z zemljo in nam laže izkali.

Z navadno brano pa ni dobro zagrinjati travnega semena, ker ga spravimo na ta način pregloboko v zemljo, tako da nam ne more izkaliti. Veliko semena gre s tem v zgubo. Travnice mešanice sejemo za desetletja ali pa tudi za trajno, zato je važno, da tako setev izvršimo kar se dá skrbno in pazno. Slabim uspehom je slabo delo največ krivo!

V zadnjem članku «Odbiranje prasni pleme» naj se v zadnjem odstavku, peti vrstici pravilno čita: «kjer mladice nismo vodili pre zgodaj po plemenu».

POSTAJE ZA SMETANO.

Nase mlekarstvo je po deželi še marsikje prav na prvotni stopnji. To pa zaradi tega, ker ni nobene prave prilike za oddajo mleka. Po teh krajih je tudi kravjereja zaostala. Če ni ugodne prilike za vnovčevanje mleka, trpi seveda vse, trpi kravjereja in mlekarstvo.

Najboljši dokaz, kako smo po teh krajih zaostali z mlekarstvom, je to, da dajemo prasatom polno mleko namesto posnetega in da topimo mleko v krušnih pečeh, da dobivamo na ta način tisto pregreto rjavkasto smetano, iz katere delamo tisto šarasto sirovo maslo in tiste sladke rumenorjave sirčke, ki jih rabimo za sladke štruklje. Brez vsega lahko trdim, da je tako mlekarstvo zelo starokopitno in da smo po teh krajih zelo zaostali v tej panogi našega gospodarstva. Vse to pa, kakor rečeno, zaradi tega, ker nam manjka prilike za boljše vnovčevanje mleka in mlečnih izdelkov.

Prav pri mlekarstvu lahko opazujemo, da posameznik zunaj po deželi pri tej stroki nič ne zmore, ker je preslab, da se pa lahko ves položaj na mah izpremeni, če si podajo gospodarji roke in če se vzajemno poprimejo skupne oddaje mleka. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača, ta pregovor se prav posebno obistinja v mlekarstvu. Tukaj se dá z združenimi močmi doseči najlepše uspehe, dočim je posameznik brez moči in veljave. Tako nas uče povsod do sedanjé izkušnje.

Po krajih, kjer se pečamo z rejo svinj in prasat, tam bi se dalo izhajati s posnetim mlekom, smetana naj bi se pa prodajala, da bi prišlo več denarja k hiši. Po takih krajih naj bi se prizadeli gospodarji združili v mlekarske zadruge in naj bi ustanavljali postaje za smetano, kakor jih najdemo tudi po drugih naprednih deželah. Take postaje so opremljene z vsemi pripomočki za brezhibno posnemanje mleka in oddajajo izdelano smetano v večje mlekarske obrate ali pa se tudi same pečajo z izdelovanjem in prodajo presnega masla. Take postaje bi se lahko ustanovile tudi pri nas, po večjih vaseh, kjer bi se dobilo iz bližnje okolice toliko mleka, da bi se vsa uredba izplačala. Tako bi lahko prizadeli gospodarji dobili za mleko več izkupička in povrh še posneto mleko, ki bi ga z najboljšim uspehom rabili za svojo prašičjerejo. Tak skupen obrat bi marsikaterega gospodarja pripravil v svojih posledicah do tega, da bi se začel bolj zanimati za rejo krav, pa tudi za boljše krmiljenje in boljše strežbo. Take postaje so važne posebno v krajih, kjer je dnevno odpošiljanje mleka v večje kraje otežkočeno, odkoder bi se pa dala smetana veliko lažje oddajati.

Vinogradniški in sadjarski tečaji v mariborski oblasti

Veliki župan mariborske oblasti nas naproša za objavo naslednjega razglasa:

Ministrstvo za poljedelstvo je odredilo z odlokom z dne 28. januarja 1926., št. 2643/V, prirejanje spomladnih tečajev v zmislu zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva z dne 30. decembra 1921., oziroma pravilnika k temu zakonu z dne 24. novembra 1923., in je dalo v ta namen potrebna sredstva na razpolago.

Spomladni poučni tečaji se bodo vršili od 22. do 31. marca 1926. v državnih trtnih nasadih, oziroma drevesnicah: 1.) v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru; 2.) v Kapeli, pošta Slatina-Radinci; in 3.) v Pluju. V Pekrah in Kapeli bodo tečaji za vinarstvo in sadjarstvo, v Pluju pa samo za sadjarstvo.

Delovni program za tečaje je ta-le: a) pouk o vzgoji ameriških podlog kakor tudi o domačih trtnih vrstah in sadnem drevju; b) izbor in priprava zemljišča za vinograd in sadovnjak; c) priprava materiala za cepljenje trt in sadnega drevja; d) o načinu cepljenja in praktično izvrševanje načinov, po katerih se cepi trta in sadno drevje; e) sajenje trt in sadnega drevja

na stalno mesto in negovanje prva leta; e) obrezovanje in vzgoja trt in obrezovanje krone pri sadnem drevju; f) o peronospori, oidiju in grozdnem zavijaču ter boju zoper nje; g) o zatiranju samorodnih trt (šmaraiče itd.) in precepljanju sadnih dreves.

Vsak udeleženec tečaja dobi prosto prenočišče in dnevno 10 Din kot prispevek za prehrano. Razen tega dobe ob koncu tečaja odlični tečajniki nagrade, obstoječe v cepilnem orodju.

Tečaji so namenjeni v prvi vrsti kmetskim in viničarskim mladeničem, pa tudi drugim zanimancem, ki se hočejo udeležiti tečajev na lastne stroške. — Kdor se želi udeležiti katerega navedenih tečajev, se mora čimprej, najpozneje pa do 18. marca 1926. usno ali pismeno prijaviti pri upravniku trtnega nasada ali drevesnice, kjer želi obiskovati tečaj. Prijave za udeležbo sprejemajo tudi sreski ekonomski in vinarški ter sadjarski nadzorniki v Mariboru.

Veliki župan: dr. Pirkmajer s. r.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski in somborski blagovni borzi se trgujejo: pšenica po 277-50 do 280 Din, rž po 180 do 185 Din, oves 172-50 do 182-50 Din, ječmen za krmo po 130 do 135 Din, turščica, nova po 105 do 110 Din, moka «0» po 455 do 475 Din za 100 kg na debelo.

ŽIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: voli, prvovrstni 9-50 do 10-50 Din, drugovrstni 8 do 9 Din, tretjevrstni 7 do 7-50 Din; krave, prvovrstne 7-50 do 8-50 Din, drugovrstne 6 do 7 Din, tretjevrstne 3 do 5 Din; junci, prvovrstni 9 do 11 Din, drugovrstni 8 do 10 Din; telice, prvovrstne 8 do 9 Din, drugovrstne 5 do 7-25 Din; teleta, živa 8 do 11 Din, zaklana 10 do 14 Din; svinje, hrvatske, mesne 12 do 13-50 Din, pitane 13-50 do 14-50 Din, zaklane 14 do 16-50 Din.

KRMA se je prodajala na zagrebškem sejmu: seno, prvovrstno po 100 do 113 Din, drugovrstno po 75 do 90 Din, stisnjeno po 80 do 90 Din, detelja po 125 do 150 Din, slama po 75 do 100 Din za 100 kg.

Kratke vesti

— **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je 3. t. m. dobilo v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 798-90 do 802-90 Din, 100 italijanskih lir za 227-16 do 228-36 Din, 100 češkoslovaških kron za 167-80 Din do 168-80 Din, 1 dolar za 56 do 56-30 Din.

— **VI. Ljubljanski vzorčni mednarodni velesejem** od 26. junija do 5. julija 1926. Ministrstvo za trgovino in industrijo je s svojim odlokom Pr. Br. 153 od 22. februarja 1926. priznalo, da uživajo predmeti industrijske svojine, razstavljeni na tem velesejmu, pravo prvenstva, predvideno v §§ 90., 107. in 113. zakona o industrijski svojini, in v §§ 95. do 99. naredbe od 17. novembra 1920. Dalje je to ministrstvo priznalo letošnji velesejmski prireditvi popolni značaj čiste gospodarske razstave.

— **II. letošnji sejem za kožuhovino** se vrši dne 19. marca na Ljubljanskem velesejmu. Vrši se po istem sistemu kakor zadnjič, namreč: kožuhovina se bo prodajala v večjih partijah dražbenim potoni in jo dobi najvišji ponudnik. Kože sprejema sejmski urad do 16. marca. Po tem terminu se ne sprejme nič več, tudi če se pošlje po pošti ali železnici. Opozarjajo se vsi prodajalci, da je podrobna kupčija na velesejmskem prostoru strogo prepovedana ter sprejema kože v prodajo samo sejmski urad. Vsaka koža, odnosno partija, naj se opremi s kartonsko tablico, na kateri naj bo naveden naslov pošiljatelja. Vse posestnike kož divjih živali vsake vrste pozivamo, da takoj odpošljejo svoje blago, da se ga more pravočasno in točno sortirati. Vse informacije daje velesejmski urad, oddelek «Divja koža».

— **Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Kamniku** priredi v nedeljo 14. t. m. enodnevni tečaj za cepljenje, ki prične ob pol desetih dopoldne na šoli v Kamniku. Udeleženci naj prinese s seboj oster nož, cepiče in leskove palice.

— **Gospodinjstva šola šolskih sester v Smihelu** priredi letos tudi v poletni dobi petmesečni gospodinjstveni tečaj, in sicer v času od 7. aprila do 31. avgusta. Pogoji za sprejem: z uspehom dovršena ljudska šola in starost od 16 do 24 let. Ostali pogoji se doznajo pri vodstvu šole v Smihelu pri Novem mestu.

BELEŽKE

+ **Vodnik** je bil prvi slovenski pesnik, obenem pa tudi duhovnik, in sicer menih. Zato, ker je bil prvi slovenski pesnik, ki je že pred več kot sto leti pel o združeni Iliriji, t. j. o združenju Jugoslovenov, se je novoustanovljena družba, ki namerava izdajati za naše ljudstvo cenene zabavne in poučne knjige, tudi po njem imenovala. Mi tudi vemo, da so Vodnika preganjale ravno zaradi njegovega narodnega mišljenja avstrijske oblasti in da tudi ni bil dobro zapisan pri višji cerkveni oblasti, četudi je bil duhovnik in v resnici mož poštenjak. Umrl je skoro v revščini. Slovensko ljudstvo pa se ga s hvaležnostjo spominja in njegovo ime bo živele na veke v zgodovini slovenskega naroda. Mi samostojni demokrati spoštujemo duhovnike, ako so pošteni in služijo v resnici svojemu narodu s svojim delom, kakor spoštujemo vsakega človeka, ki je pošten. Še bolj pa spoštujemo človeka, ki je žrtvoval vse svoje življenje za svoj narod in ki tudi v bedi ni zapustil svojega naroda. Ne spoštujemo pa ljudi, ki niso pošteni, ki so hinavci, lažniki, oderuhi, ki jim je ljudstvo samo predmet za izmuzgavanje in ki ne poznajo drugega boga kakor svoj lastni trebuh. In če je duhovnik tak, ga ravno tako ne spoštujemo, še manj, ker bi moral biti ravno duhovnik vzor poštenega, resnicoljubnega življenja, polne požrtvovalnosti za narod. Kako naj spoštujemo ljudi, ki v klerikalnih listih samo lažejo in čast kradejo? Kako naj spoštujemo ljudi, ki žive samo od hujskanja enega proti drugemu, kako naj spoštujemo ljudi, ki v «Slovenec» in «Domoljubu» lažejo, da je književna družba, ki se imenuje po prvem slovenskem pesniku, duhovniku Valentinu Vodniku, brezverska, da si je njena naloga predvsem izdajati dobre knjige za naše ljudstvo. In naj piše «Domoljub» kolikor hoče, da smo brezverci, ker ne spoštujemo duhovnikov, mi povemo odkrito, da le takih duhovnikov ne spoštujemo, ki v «Domoljubu» lažejo in ljudem čast kradejo. Tako je in nič drugače! Pri tem bo tudi ostalo.

+ **Poslanec Pucelj v obrambi St. Radiča.** Pretekli ponedeljek je v Narodni skupščini govoril v podrobni razpravi o proračunu prosvetnega ministrstva tudi poslanec Pucelj, ki je polemiziral s klerikalnim poslancem Sušnikom. Poslanec Pucelj je seveda zagovarjal St. Radiča kot prosvetnega ministra in očital klerikalcem, da imajo najmanj pravice napadati St. Radiča, ker uživajo koristi njegovega dela predvsem pristaši dr. Korošičeve stranke. Tako je poslanec Pucelj sam priznal, da radičevci podpirajo klerikalno stranko s svojim separatizmom in podpiranjem vseh separatističnih elementov. To smo mi že davno povedali, a je «Kmeti list» tajil, četudi klerikalci sami radi povedo, da St. Radič bolje dela zanje kakor pa bi mogel kak klerikalni prosvetni minister. Mi smo poslancu Pucelju za njegovo izjavo prav hvaležni, ker je potrdil naše mnenje, da Puceljeva stranka s svojim radičevstvom samo podpira klerikalizem.

**Priporočajte in širite
„DOMOVINO“!**

Iz demokratske stranke

Pretekli teden so se vršili sledeči občni zbori in sestanki krajevnih organizacij SDS v ljubljanski oblasti:

V Senovem pri Rajhenburgu se je vršil ustanovni občni zbor, ki je bil sijajno obiskan. Prvi dan je pristopilo k organizaciji preko 50 članov, ki so z navdušenjem sledili izvajanjem delegata g. Blaganjeta iz centrale, nakar je bil izvoljen naslednji odbor; predsednik dr. Franjo Benedičič, podpredsednik Anton Sadar, tajnik Josip Kokole, blagajnik Milivoj Dubrovič; odborniki: Ivan Sorger, Franc Cernivec in Lovro Demšar; namestniki: Miroslav Guček, Franjo Sokolič in Polde Sadar; revizorja: Alojzij Reberšak in Franjo Jakopec. Med slučajnostmi je bilo sklenjeno, da bo krajevna organizacija obdržavala redne sestanke, da s tem ustvari družabno vez in poglobi demokratsko idejo. Koncem zborovanja je bila soglasno izrečena zaupnica našim prvoboriteljem gg. Pribičeviću, dr. Zerjavu in dr. Pivku.

V Gorenji vasi nad Školjo Loko se je vršil lepo obiskan občni zbor, ki ga je otvoril s kratkim pozdravnim nagovorom g. Jelovčan. Poročila, ki so jih podali dosedanja funkcionarji organizacije, so bila soglasno sprejeta, nakar je bil izvoljen v celoti stari odbor, s čimer je hotela organizacija dokumentirati, kako zna ceniti delo svojih poštovanih članov. Po volitvah je p. dal obširno poročilo o političnem položaju g. dr. Stane R a p e. Pokrenila se je tudi akcija glede podpor za poplavljenca, o katerih se je trdilo, da so bile prvotno nesorazmerno razdeljene. Zborovalci so izrazili svoje veliko zadovoljstvo nad poslovanjem demokratske stranke, ker je tajništvo takoj, ko je čulo o nepravilnostih, poslalo na lice mesta delegata, ki je točno proučil vsa zadeva in izročil poročilo centrali v nadaljnje poslovanje. Izražena je bila zaupnica vodstvu demokratske stranke.

V Smartnem pri Litiji se je vršil občni zbor krajevnih organizacij SDS ob prav lepi udeležbi domačinov in okoliških prijateljev iz posameznih vasi. Po poročilih odbornikov je povzel besedo g. dr. Joža Bohinjec in žel za svoja stvarna izvajanja dolgotrajno odobravanje. Novoizvoljeni odbor bo svoje delo vestno vršil tudi v novem poslovnem letu.

V Hrastniku se je vršil ob naravnost sijajni udeležbi (preko 150 navzočih) občni zbor krajevnih organizacij, na katerem je poročal kot delgat centrale g. ravnatelj Anton Jug. Poudarjalo se je, kako nesocialno postopa Trboveljska premogokopna družba proti delavstvu in se v zvezi s tem pohvalno spominjalo korakov Samostojne demokratske stranke v prid delavstvu. Z velikim navdušenjem so zborovalci pozdravljali korak g. dr. Gregorja Zerjava, ki je izposloval uradno komisijo, ki naj pregleda delo TPD, kar so delavci še posebej poudarjali s tem, da so obsojali demagoške geste ostalih strank, ki so pristopile k hujskanju, niso pa ničesar pozitivnega ukrenile. Mnogo novih pristašev se je priglasilo v naše organizirane vrste.

V Štepanji vasi se je vršila plenarna seja krajevnih organizacij SDS, ki ji je prisostvoval g. Fran Majcen. Obravnavana so bila najvažnejša organizatorna vprašanja.

V nedeljo 7. marca se vrše naslednji občni zbori:

V Aržišah-Kolovratu ima svoj redni letni občni zbor krajevna organizacija SDS ob treh popoldne. Udeležbi se ga g. Janko Blaganje.

V Št. Petru pri Novem mestu se vrši občni zbor krajevnih organizacij SDS po jutranji maši. Udeležbi se ga g. dr. Stane R a p e.

V Šmihelu pri Novem mestu se vrši občni zbor krajevnih organizacij SDS po deseti maši. Udeležbi se ga g. dr. Stane R a p e.

V Beli cerkvi se vrši občni zbor krajevnih organizacij ob treh popoldne. Udeležbi se ga g. dr. Stane R a p e.

OBČNI ZBORI KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SDS V MARIBORSKI OBLASTI.

V Dol. Lendavi se je vršil občni zbor dne 20. februarja. Za predsednika je bil izvoljen g. Josip Grča. — V Št. Pavlu pri Preboldu je bil občni zbor 25. februarja ob jako lepi udeležbi; pristopilo je 5 novih članov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen ekonom Franjo Pilih. — V Krčevini pri Mariboru je bil občni zbor dne 22. februarja in je pristopilo k stranki več novih članov. Na čelu novega odbora stoji zopet gosp. Ignac Pečar. — Pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah se je vršil občni zbor dne 21. februarja. Organizacija šteje danes že nad 40 članov. Odbor z dosedanjim predsednikom, posestnikom Alojzijem Pauričem na čelu, se je izpopolnil. Razpravljale so se važne gospodarske zadeve tamošnjih občin in so se storili primerni sklepi. — Dne

21. februarja je bil občni zbor organizacije v Rogateu, na katerem je bil zopet potrjen dosedanja odbor — Dne 27. januarja je bil občni zbor krajevnih organizacij v Mežici, predsednikom je bil ponovno izvoljen g. Ivan Veselko. Obširno se je razpravljalo o vprašanju slabega stanja cest v Meziški dolini in so se storili tozadevni sklepi. — Dne 21. februarja se je vršil sestanek somišljenikov pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, na katerem je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da tekom meseca marca izvrši ustanovitve organizacije. — Občni zbor krajevnih organizacij Pragersko se je vršil v nedeljo 21. februarja in je bil izvoljen po večini dosedanja odbor. — V nedeljo 7. marca se vrši občni zbor krajevnih organizacij v Št. Petru pod Svetimi gorami.

DOMAČE NOVOSTI

* **Odziv Vodnikove družbe na deželi.** Z dežele se dnevno iz lastne inicijative javljajo poverjeniki za Vodnikovo družbo, društvo za izdajanje poljudnih slovenskih knjig. Zlasti v obmejnih krajih, kakor okoli Murske Sobote, je zanimanje za družbo precejšnje. Z dežele pišejo razni poverjeniki, da so hvaležni ustanoviteljem te družbe, ki bo izpolnila znatno vrzel v izobrazbi našega naroda. Od več strani pa so tudi že došla poročila, da delujejo s prižnic in v spovednicah proti družbi, ki ni drugega zakrivila, kakor da hoče za 20 Din na leto nuditi svojim članom štiri neprimerno boljše knjige kakor Mohorjeva družba.

* **Velikodušno darilo za naredne in dobrodelne namene.** Pevodom svojega odhoda iz Ljubljane je poklonil češkoslovaški generalni konzul g. dr. Beneš 10.000 Din za narodne in dobrodelne institucije, in sicer po 1000 Din penzijskemu skladu Jugoslovenskega novinarskega združenja, Dečjemu domu v Ljubljani, Jugoslovenski-češkoslovaški tigi v Ljubljani, Ljubljanskemu Sokolu, Sokolskemu domu na Taboru, Československi Obeci v Ljubljani, Češkemu klubu v Mariboru in klubu Primork ter 2000 Din akademskemu društvu «Jadrani». — Generalni konzul dr. Beneš, ki si je tekom svojega službovanja v Ljubljani pridobil obilo simpatij, je v sredo zapustil Ljubljano in se podal v Prago na svoje novo službeno mesto v češkoslovaškem zunanjem ministristvu. Njegov naslednik v Ljubljani pa je dr. Fran Resl.

* **Vpoklie rekrutov.** Rekruti, rojeni leta 1905. in starejši ljubljanskega vojnega okruža, ki so bili rekrutovani in vsposobljeni pri lanskem naboru 1925., bodo nastopili kadrovske službe, in sicer: vsi artiljeristi (za kr. gardo, težko, havično, poljsko in gorsko artiljerijo), vsi vazduhoploveci (letalci), konjeniki, vozarji, peki, zanatlije (profesijonisti), konj. telegrafisti, konj. pionirji, pionirji, potonirji in reflektorji dne 15. marca, del mornarjev dne 25. marca, pešadija 28. marca in avtomobilisti 29. aprila. Vsi oni rekruti, ki se nahajajo izven svojih domovnih občin, naj po dopisnici javijo svoje bivališče pristojni občini, da jim more občinsko oblastvo dostaviti pravočasno poziv za nastop kadrovske službe.

* **Imenovanje jugoslovenskega kardinala.** Kakor se v vatikanskih krogih zatrjuje, bo še pred veliko nočjo sklican tajni konsistorij, na katerem bo papež podelil kardinalske klobuke nekaterim nadškofom. Vsled smrti kardinalov Merciera, Talbota, Benlocha, Sile in Vima je izpraznjenih pet kardinalskih mest, ki bodo na tem konsistoriju popolnjena. Pri tej priliki prihaja v poštev tudi po en jugoslovenski in irski cerkveni dostojanstvenik. Kako se bo Vatikan pripravil k temu, da imenuje tudi kakega jugoslovenskega škofa za kardinala in kdo bo ta srečnik, na to smo pa res radovedni.

* **Grobnica jugoslovenskih bojevnikov v Olo-mueu.** Češkoslovaško-jugoslovenska liga v Olo-mueu je sklenila, da zgradi v počaščenje v svetovni vojni na Moravskem in v Šleziji umrlim jugoslovenskim vojakom v Olo-mueu grobnico, v kateri se bodo shranili zemeljski ostanki omenjenih jugoslovenskih državljanov. Nad grobnico se zgradi spomenik v obliki kapelice. Z gradnjo se prične že letošnjo pomlad.

* **Občni zbor Udruženja vojnih invalidov krajevine SHS, izvršnega odbora v Ljubljani,** se bo vršil 25. marca. Ker mora biti po pravih mesec dni prej objavljen, naznanja izvršni odbor, da je določen za gori omenjeni dan. Ako pa sprejme središnji odbor poprej nova pravila, ki se pripravljajo, in bi bil izvršni odbor vezan na kake spremembe, bo preložil redni občni zbor na kratko dobo pozneje. Eventualno spremembo, dnevni red ter kraj in čas vršitve bo izvršni odbor objavil v svojem glasilu «Vojni invalidi».

* **Novo poštno znamke v prometu.** V zadnjih dneh so prišle v promet nove poštno znamke po 1 Din in po 50 par. Prva naklada novih znamk znaša 5.760.000 komadov po 1 Din ter 1.000.000 komadov po 50 par. Ostale vrednosti pridejo pozneje v promet.

* **Uvažujte novi cestni red!** Prejeli smo: Ker se opaža, da prebivalstvo ne upošteva v zadostni meri predpisov novega cestnega reda, ki določa, da je voziti na desni strani in se izogibati na desno, prehitovati pa na levo, se vsakdo ponovno opozarja nanje. Prebivalstvo naj ta predpis uvažuje, ker le tedaj bo mogoče preprečiti nesreče in nepravilne, ki pretijo zaradi nerednosti voznikov tako z živinske vprego kakor z motornim pogonom.

* **Poročila sta se dne 15. februarja g. Ivan Pelech, mizar, z gđc. Vekoslavo Lovšinovo iz Zamosteca pri Sodražici.** Zelimo obilo srečel

* **Naši radičevci proti povračilu 20 % kolkovanih bankovcev.** Kakor znano, je država l. 1919. ob kolkovanju kronskih bankovcev obdržala 20 % z obljubo, da bo to pozneje plačala. In res je demokratski finančni minister Kumanudi slavil v proračun, da se odtrgani zneski do 1000 kron v gotovini izplačajo, a za ostale bo država dala zadolžnice. Radikali pa so to obvezo razveljavili. Poslanci iz prečanskih krajev so neprestano obnavljali zahtevo po izplačilu. Zdaj pa je v imenu Radičevega kluba, kateremu pripada tudi poslanec bivše SKS Pucelj, izjavil neki radičevski poslanec v Narodni skupščini, da ni treba, da država ta svoj dolg plača. Ta izjava je vzbudila velikansko ogorčenje.

* **Pušcarska šola v Kranju.** Ze dalj časa obstoji v Kranju strokovna pušcarska šola, ki daje svojim učencem odlično strokovno usposobljenost. Ministrstvo za trgovino in industrijo namerava to šolo razširiti in povečati število učiteljev, tako da bo šola mogla sprejemati večje število učencev. V ministrstvu se razpravlja tudi vprašanje, da se

ustanovi še ena puškarska šola in se na ta način pospeši tudi ta panoga domače industrije.

* **Vinski sejem v Št. Ilju.** Kakor nam poročajo iz Št. Ilje v Slovenskih goricah, se bo vršil tamkaj v dvorani gostilne Dimnik v dneh 22. in 23. marca vinski sejem. Iz Maribora gre 22. marca ob desetih dopoldne poseben vlak v Št. Ilj, ki je druga postaja od Maribora. Udeleženci vinske razstave bodo imeli polovično vožnjo. Pri odboru je že doslej priglasih nad 250 vrst vina.

* **Zaklad je našel.** Poročajo nam: Franc Drob st., posestnik na Lancovem pri Radovljici, je dne 27. februarja razkopaval neki stari zid. Ko pa prikoplje do neke votline, naleti na star železen lonec, v katerem v svoje veliko začudenje najde 289 starih srebrnjakov «križavcev». To je že precejšnja vrednost! Gotovo mu bo zaklad zelo dobro došel. Želimo še več takih srečnih slučajev!

* **Snežni viharji v Slavoniji.** Po poročilih iz Sremske Mitrovice je v soboto ponoči nastal v Sremu velik snežni vihar. Mestoma je močno snežilo in potem deževalo. Vihar je potrgal brzojavne in telefonske žice, ki vodijo proti Zagrebu in Ljubljani. Nastal je občuten mrz, ki pa je že zopet pojenjal.

* **Modrasi.** Prijatelj našega lista nam piše: Na nedeljskem izletu sem naletel na pobočju Grmade pri Smarni gori na dva zelo velika modrasa, ki sta se grela na solncu. Enega sem ubil, drugi pa je pobegnil. Opozorjamo izletnike, posebno pa deco, naj ne lazi brezskrbno po travi in skalah, da se ne zgodi kaka nesreča. Modrasi so zelo strupeni.

* **Poškodba z električnim tokom.** Iz Kleč nam poročajo: Ponesrečil je dne 17. februarja posestnik sin Janez Dovč iz Savelj. Zadel ga je pri izvrševanju popravil na električnem drogu glavnega voda Vižmarje—Kleče električni tok in mu prizadejal na rokah in nogah smrtonovarne poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico.

* **Avtomobilska nesreča pri Brežicah.** Iz Krške vasi nam poročajo: V nedeljo popoldne sta pri Krški vasi trčila dva avtomobila; eden je vozil proti Brežicam, drugi pa proti Novemu mestu. Na ovinku blizu Bukovčeve gostilne sta se hotela izogniti drug drugemu in se umaknila na sredino ceste, kjer sta potem trčila. Oba avtomobila sta bila močno poškodovana, žrtev pa k sreči ni bilo. Gospodične, ki so se nahajale v enem izmed obeh avtomobilov, so se odpeljale takoj z vlakom v Zagreb, odkoder je prišel potem tovorni avto, ki je napolnil njihov popolnoma razbiti avto. Nesrečo sta zakrivila neprevidnost, ker se voznika nista ravnala po novih predpisih, in pa prehitra vožnja.

* **Mlin na Okroglem pogorel.** Znani, idilično ob Savi ležeči mlin na Okroglem pri Kranju, pod viljo monsignora profesorja Toma Zapana, je te dni pogorel. Kako je nastal požar, še ni znano.

* **Vlom v Št. Pavlu pri Domžalah.** V noči na 27. februarja so vdrli neznanj tатовi v hišo posestnika Franceta Seška v Sv. Pavlu pri Domžalah. Ne da bi kdo domačih opazil, so vlomilci odnesli iz hiše za 6420 Din vrednosti razne obleke, perila, odeje ter nekaj dragocenosti. Vlom je bil opažen šele zjutraj, ko so storilci brez sledu neznanokam izginili.

* **Vlom v železniško skladišče v Marenbergu.** Nedavno je bil ponoči izvršen vlom v skladišče na postaji Marenberg ob Dravi. Storilci so odnesli zaboj tobaknih izdelkov, namenjenih za tamnošnjo glavno zalogo. Razbit zaboj so drugi dan našli ne daleč od postaje. V zaboju je bilo cigaret in tobaka za 133.820 Din. O tatovih doslej ni nobene sledu.

* **Mrlič v brzovlaku.** V torek zvečer je v Zagrebu vstopil v brzovlak poštni oficijal Gjuro Filkovič, ki je potoval v Split. Sprevodniku je naročil, naj ga par postaj pred Splitom zbudi. Sprevodnik ga je v Kaštelih v resnici skušal zbuditi, kar se mu pa ni posrečilo. Poklican je bil nato zdravnik, ki je ugotovil, da se je potnik — ki najbrže ni mogel zaspati — s preveliko količino uspavalnih snovi zastrupil. Nesrečnež se ni več prebudil in je kmalu nato izdihnil.

* **Zopet tihotapce ustreljen.** V sredo 24. februarja je bil sprejet v javno bolnico v Murski Soboti Ivan Trajak, sin malega posestnika od Sv. Urbana, srez Čakovec. Dne 23. februarja ob devetih zvečer sta tihotapila z bratom Franjom iz avstrijske Radgone svilene robe. Na meji pri Gederovcih so ju zasačili organi finančne straže. Na poziv se nista ustavila, ampak sta začela sama streljati. Malo je manjkalo, da ni postal žrtev poklica tudi neki finančni stražnik, a se je njemu namenjena krogla odbila od njegovi puški. Franjo je bil smrtonovarno zadet in je kmalu izdihnil. Ivan pa je ranjen na glavi, roki in nogi.

* **Grd zločin v Gračanih pri Zagrebu.** V ponedeljek zjutraj je prišla v zagrebški policijski urad neka 16letna deklica ter prijavila službojočemu uradniku, da je šla pozno zvečer iz Zagreba v Gračane k nekdanji svoji gospodinjji, da pri njej prenoči, ker je že nekaj dni brez službe. Na cesti blizu Gračanov jo je napadla četvorica delavcev, ki so nameravali izvršiti na njej grd zločin posilstva, kar se jim pa ni posrečilo. V jezi so ji neznanji sezuli in odnesli čevlje, tako da je morala revica bosa nadaljevati svojo pot. Policiji se je posrečilo, da je še istega dne izsledila dva delavca, v katerih je deklica spoznala napadalce. Ostala dva napadalca pa še zasleduje policija.

* **Umoril ženo in jo vrigel v prepad.** Na dalmatinskem otoku Braču so prišli te dni na sled groznemu zločinu. Varnostno oblastvo je bilo obveščeno, da je že četrta žena Ante Gospodnetića brez sledu izginila iz domače hiše. Raznašala se je govorica, da je Gospodnetić svojo ženo umoril in jo vrigel v 90 m globok prepad, v tako imenovano «Golubačo». Sodna komisija se je podala k prepadu in dala potegniti iz njega truplo mrtve žene. Truplo se je nahajalo v vreči, povezani z vrvo. Gospodnetić in njegova priležnica, ki mu je pomagala, sta bila aretirana in izročena splitskemu sodišču.

Denarna loterija društva „Trgovska akademija“ v Ljubljani

Prejeli smo in objavljamo:

Hud boj, ki smo ga bili že pred prevratom za lastno slovensko trgovsko akademijo, smo uspešno dobojevali šele po prevratu, ko se nam je po velikih težkočah končno vendarle posrečilo, da je naša narodna vlada privolila v ustanovitve Državne trgovske akademije v Ljubljani. S tem zavodom, namenjenim višji komercialni vzgoji trgovskega naraščaja vse Slovenije, je bil položen eden glavnih temeljev za našo gospodarsko osamosvojitve. Dolžnost vlade, pa tudi vseh gospodarskih krogov je bila, da temu prevažnemu učnemu zavodu posvečajo svojo posebno pažnjo in skrb, da ga opremijo z neobhodno potrebnimi učili in laboratoriji in da mu dajo — kar je za njega uspešen razvoj predvsem potrebno — tudi lastno streho. Žal se pogreša i enega i drugega. Z žalostjo moramo danes ugotoviti, da mora naša Trgovska akademija še vedno uživati gostoljubnost Tehniške srednje šole ter se stiskati v docela nezadostnih učnih prostorih.

Ker se na državno pomoč pri vladajočih razmerah ni smelo več zanašati, ako naj se tem nedostatkom odpomore in naši edini trgovski akademiji v gospodarsko razviti Sloveniji nudi možnost uspešnega razvoja, je bilo potreba poseči po samopomoči. Na inicijativo uglednih in požrtvovalnih mož iz naših gospodarskih krogov se je zato ustanovilo pred tremi leti društvo «Trgovska akademija» z namenom, da podpira naše trgovske akademike, oskrbi in izpopolni Državni trgovski akademiji potrebne učne zbirke in drugo opremo ter ji predvsem sezida lastno poslopje.

To društvo je zbralo doslej že toliko sredstev, da je moglo kupiti primeren stavbni prostor in da stoji pred zadnjim korakom: gradnjo poslopja za našo trgovsko akademijo.

Da položi še zadnji finančni temelj zgradbi Državne trgovske akademije, prireja društvo velike denarne loterije.

Pogoji loterije so najugodnejši, ker bo stala posamezna srečka le 10 Din, a od dobitkov, katerih je 885 ter znašajo skupno 300.000 Din, so 3 glavni dobitki za 100.000 Din, 50.000 Din in 20.000 Din, ostalih 882 pa znaša po 10.000 Din do 50 Din. Kupec srečke torej na eni strani podpira vevlačno kulturno akcijo, na drugi strani pa ima mnogo upanja na znaten dobiček. Zrebanje se vrši že 15. decembra t. l. Srečke se dobe pri denarnih zavodih in trgovskih gremijih ter se lahko naročijo naravnost pri društvu samem.

Pozivamo našo javnost, kateri je na tem, da omogoči svojim sinovom prvovrsten akademski trgovski študij na domačih tleh, posebno pa naše trgovske in druge pridobitne kroge, ki streme za vzgojo lastnega, dobro izoliranega komercialnega naraščaja, ki naj nam pomaga do gospodarske osamosvojitve in katerim je do povzdige naše trgovine, da velpomembno akcijo društva «Trgovska akademija» podpirajo s tem, da pridno posežejo po srečkah njene denarne loterije.

Dober uspeh loterije pomeni zgradbo in opremo lastnega doma naši trgovski akademiji, pomeni omogočenje višjega trgovskega študija naši mladini, in pomeni, da naša javnost, ki hoče, da se gospodarsko osamosvojimo, stori svoje dolžnost.

Poslovanje podeželskih županstev

Prejeli smo in objavljamo: V novinah je bilo nedavno čitati članek «Prošnja in poziv vsem javnim uradom». V članku se pozivajo javni uradi, naj žurno ustrezajo prošnjam naših državljanov, ki žive v inozemstvu, ter jim čimprej pošljejo zaprosene domovnice ali druge potrebne dokumente, ako prosijo zanje.

K temu dostavljamo: Sreski poglavarji obravnavajo take zadeve običajno s prvo pošto. Drugače pa je pri županstvih. Večina podeželskih občin je tako majhnih, da ne morejo vzdrževati stalnega občinskega tajnika. Ima torej več občin skupno enega tajnika, ki pride uradovati v občino po enkrat na teden. Če pa ne pride ta teden, pa pride drugi. Potem reši najnujnejše posle, ostalo pa pusti županu. Ker pa je župan večinoma kmetovalec ter dela naporno po ves dan na polju, se mu pač ne more zameriti, če odloži taka dela na nedeljo ali praznik. In če je še tak dan kam povabljen ali drugače odsoten, pa ostane zadeva odložena do primernejše prilike.

So pa tudi župani, ki so izvanredno marljivi in — čeprav preprosti kmetje — opravljajo županske posle s spretnostjo in točnostjo, da jim mora to priznati tudi izvežban državni uradnik. To so večinoma župani, ki so že ostareli v županovanju ter vodijo občino vrlo dobro in v občo korist. Na žalost so pa taki možakarji že precej redki. Dober in času primerno bolje izoliran naraščaj pride redko do županovanja. Inteligenca na deželi je večinoma napredna. Strast in vladateljnost voditeljev SLS pa zapelje volilce tudi tu, da dobijo tam, kjer vladajo oni, županstvo v roke le taki, ki so njih pristaši, pa bil zato sposoben ali ne! Posledica tega je, da trpijo vsi občani ogromno škodo na vseh straneh. Pa tudi predstojna oblastva imajo križe in težave. Tu se pokazuje nesposobnost in grda zanikarnost klerikalne politike v pravi luči. Naj trpi kmet, naj propade! Bolj ko bo izmučen, tembolj bo naš verni suženj. To je njihovo geslo!

Zatorej, slovenski kmet, ne poslušaj svojih zatiralcev! Voli naše napredne, za take posle res sposobne in požrtvovalne pristaše SDS in dobro boš uspeval! Saj v skoro nobeni občini ne manjka res izvežbanega naprednega človeka, ki je sposoben in voljan, voditi županstvo v korist ljudstva. Ne pustite se slepiti od klerikalnih brujskočev, pa vam ne bo treba tožiti in tarnati.

"Domoljub" največji opravljivec in lažnik

(Z dežele.)

Pravijo, da ni najslabši, kogar dosti opravljajo in lažejo o njem. Četudi preprost kmet, sem začel premišljevat, kako je mogoče, da vedo klerikalci toliko neresnice povedati o «Domovinu», ki jo imam od vsega njenega začetka in nisem še nikdar našel v njej kaj slabega, pohujšljivega, obrekovanja ali opravljanja, kakor ga imajo klerikalni listi, predvsem pa «Domoljub», namenjen za preprosti narod.

Mislil, da ni še noben list tako lagal in opravljal poštenih ljudi kakor ravno «Domoljub». Ni čudno, če je še toliko sirovosti med onim ljudstvom, ki jemlje vse nauke in duševno hrano iz te goliše. Nikjer ni tako grdih kletvin, pijančevanja in hudobij, kakor ravno v krajih, kjer bero samo «Domoljuba» in kamor še ni prišla poštna «Domovina».

Kaj pa prej, če pogledamo za nekaj desetletij nazaj, ko še ni bilo tako rekoč nobenega naprednega časopisa, pa kakšni pretepi na žegunjih in sploh obča sirovost. In takrat so imeli vso oblast in moč nad ljudstvom pri nas na deželi klerikalci. Koliko je bilo včasih vsepovsod pokvarjenosti in sirovosti, pridušanja in vsakonedeljskih pohujšev! Kako vendar to, saj trdijo klerikalci venomer, da je le pri njih pravo čednostno in krepko življenje. Zakaj je pa bilo ravno narobe takrat, kakor se spominjamo! Da je svet danes marsikod mnogo bolj olikan, k temu je pripomogla šola in naše dobre knjige ter napredno časopisje, med katerim je ravno «Domovina» veliko, veliko storila v ljudskem izobraževanju, posebno v krajih, kjer je pridno čitajo in opuščajo lažnivega in opravljivega «Domoljuba».

Teško je dobiti količkaj vplivnejšega človeka na deželi, ki se ni vdal klerikalcem, da bi ga «Domoljub» ne bil oblagal, iznesel vseh njegovih, še tako malenkostnih slabosti kot največje človeške napake in ga prikazal nevednim ljudem malo manj kot najhujšega hudodelca. Tak je «Domoljub». Če bi bil pošten list, ne bilo bi se mu bati še takega nasprotnika, ker, kar je dobro, je dobro in se ne dá umičiti. Ker pa «Domoljub» to ni, ker je od nekdanj znan lažnivec in opravljivec, zato zdaj tak strah pred napredujočo «Domovino», ki jo skuša z obrekovanjem in lažjo odriniti s pota.

On laže, da «Domovina» piše proti veri, proti sv. Trojici in Mariji ter da Bog, sv. Trojica in Marija izhajajo iz poganskih bogov. Ker hranim «Domovino» še iz prejšnjih let, sem poiskal 18. številko od lanskega leta, ker se «Domoljub» sklicuje na to številko. In kaj piše ta «Domovina»? Pove, da so v poganskih časih častili razne boginje, sedaj pa imamo Marijo in svetnice; včasih so imeli najvišjega boga Zeusa, sedaj pa imamo Boga Očeta in tako naprej. Starotovo zgodovino je izdala Mohorjeva družba. V tej beremo o starem veiku, o poganih, o njihovih raznovrstnih bogovih in boginjah in da so imeli med njimi enega kot najvišjega. Sedaj pa imamo le enega pravega Boga Očeta, imamo Mater božjo Marijo, kakor tudi svetnike in svetnice, ki sicer nimajo s starimi malikovalskimi bogovi in boginjami nič skupnega, a se jih lahko na zunaj nekako primerja, kakor se dá primerjati vsaka stvar na svetu. «Domovina», to mora vsak razumeti, niti najmanj ni kaj zapisala, kar bi bilo proti sv. Trojici in Mariji in da bi ne bilo res, kakor nas uči naša vera. Primerjati se pa vendar sme ena ali druga stvar. Tako tudi verske stvari.

Koliko je vendar ver na svetu, kakor beremo in slišimo, in vse te vere imajo marsikaj skupnega, ki se dá med seboj primerjati, ne da bi se pri tem med nami trdilo, da bi ne bila naša vera prava. Sploh pa, če bi se ne smelo kaj takega, bi bilo najbolje, da bi se o starem poganskem svetu ne smelo ne pisati ne govoriti. Sploh bi tedaj bilo treba spraviti stari svet z njegovimi bogovi v pozabljenost, kakor da ga nikdar ni

bilo. No, pa Mohorjeva družba izdaja celo knjige o tem!

Klerikalci dobro vedo, da «Domovina» tu ni imela najmanjšega slabega namena in ni najmanj tega zapisala proti veri ali sv. Trojici. A v svoji zlobnosti, hudobiji in lažnivosti vse zavijejo in obrnejo, pa naj bo potem še tako ostudna laž. Vso hudobijo zlijejo v «Domoljuba» kot v krščanski list, s trdnim prepričanjem, da bodo nevedni narod preslepili. Do nedavna jim je tako početje brez težav uspevalo. A danes pa jim gre že težje in bo vedno težje šlo, ker «Domovina» stoji že tako trdno, da ji vse «Domoljubove» laži in opravljanja ne pridejo več do živga. Lažnivcu in opravljivcu se verjame le do gotove meje, potem pa nič več, četudi resnico govori!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KAKO SEM HODIL PO DOLENJSKEM.

Novo mesto, 28. februarja.

Imam čas. Ljubljancem sem. Ljubim naravo, gričevje in hribovje, gore in skalovje, vinske in prisojne gorice, doline in ravnine, lepe in razorane ceste, ptičke in zajčke, cvetlice in vse, vse, kar človek vidi v naravi. Hajd, pa jo majhnem na dolenski kolodvor in odpeljal sem se v Novo mesto.

Ko me je hlapon pripeljal v prestolico Dolenjske, bi si bil na kolodvoru rad uredil uro po železnici. Pa ne vem, ah sem kratkoviden ali dalekoviden, ure na postaji nisem videl. Uljudni železničar mi kmalu postreže in moja ura je bila uravnana po dolenskem času. Kam pa sedaj? Bil sem že pred davnim časom tu, takrat še mlad in se nisem brigal za ure, sedaj pa mi je treba točnosti v času.

Mislil sem jo mahnuti na Gorjance, vendar pa mi nekdo odsvetuje, ker so baje medvedje tam gori. Po kratkem premisleku jo mahnem na Podgrad in od tu na Mehovo ali Mihovo. Po poldrugi uri sem srečno prišel v Podgrad in koj nato sem jo brisal na Mihovo. Svoječas sem že bil na tej gori. Bilo je več razvalin, pozneje so se sezidali cerkvice iz teh podrin. Kot skavit se razbremenim in za silo potolažim želoder, vrvam daljnogled in si pasem oči po krasnem dolenskem svetu. Mnogo cerkva, mnogo vasi, mnogo domačnosti in prirodnih lepot.

Pogledam na uro in že sem moral nazaj v Kandijo na vlak. Spotoma se mi pridruži znan gosposki popotnik in v družbi tega moža sem doznal marsikaj novega.

Pripovedoval mi je, da je ta dan na kmetih predaval o čebelarstvu. Spoznal sem, da je umen čebelar. V Stopičah je imel prvo predavanje, v Podgradu pa drugo. Ljudje se baje zelo zanimajo za čebelorejo. V kolikor poznam svet, je kakor nalašč za čebelno pašo. Pravil mi je tudi, da je v Novm mestu lepo, a točnosti ni, in takoj sem se spomnil, da bo te res tako, ker nimajo ure na kolodvoru. Iz njegovega pogovora sem tudi razbral, da društveno življenje Novega mesta spi. Kolo srbskih ali jugoslovanskih sestara ne ve, ali živi ali ne. Zene so baje zelo zaspale, česar pa skoro ne bi verjel, zakaj v okolici sem videl same brhke in ljubke Dolenjke. Poslovala sva se, ob s pozdravom na Ljubljane, in z vlakom sem srečno prisopihal v Ljubljano s sklepom, da še večkrat obiščem Novo mesto in njegovo okolico ter da mu obisti preiščem s svojim daljnogledom. Dal bom vse p d drobno-gledi! Ljubljancem.

ZANIMIVOSTI

KAKO SO SE V CARIGRADU IZNEBILI PSOV.

Carigrad se je že od nekdanj slavil kot mesto psov. V vsakem starejšem potopisu čitamo o krdelih psov, ki so se klatili po carigradskih ulicah, in noben profesor zemljepisja ni pozabil

omeniti psov kot posebnost nekdanje turške prestolice. Carigradski psi niso bili domače živali, ki imajo vsak svojega gospodarja, nego so se klatili po ulicah brez stalnega bivališča kot divje živali, ki bi bile vsakomur nadležne, samo Turki so jih mirno gledali. Psi so pa imeli tudi svoje zasluge za mesto, ker so pojedli vse pomije in drugo nesnago, ki je v Carigradu nikoli ne manjka.

Slednjič so se ti psi tako razmnožili, da so se jih naveličali celo potrpežljivi in leni Turki. Mestna občina je začela razmišljati, kako bi se iznebila te zalege. Po dolgem posvetovanju so sklenili poloviti vse pse. To sicer ni bilo posebno lahko, vendar si je pa mestna uprava pomagala na ta način, da je določila za vsakega psa posebno nagrado.

Ujete pse so prepeljali na osamljen otok blizu Carigrada, kjer so jih izpustili. Tam jih je toliko, da so pokrili ves otok, toda takoj po prvi plami se je to število skrčilo. Valovi so jih mnogo odnesli. Ti so bili še srečni, ker so kmalu vtonili. Druge pa je čakala kruta usoda. Brez hrane so begali po skalah, tulili in opozarjali s tem parnike na svojo nesrečo. Čez nekaj dni je tuljenje na otoku utihnilo. Vsi psi so od lakote poginili.

Se dolgo je bilo videti na otoku kupe kosti — zadnje ostanke carigradskih psov. Zdaj je Carigrad mesto, v katerem je najmanj psov.

× **S testamentom v groh.** V Avstraliji je umrl bogat starec, ki je že v življenju v ljul za brezprimerne čudake. Ko so moža pokopali, so začeli dediči iskati oporoko, ki je ni bilo nikjer med zapuščeni papirji. Naposled se je nekdo domislil, da je morda starec odne-el testament s seboj v grob. Na njegov nasvet so mrliča zopet odkopali in preskail žepa v obleki. In res so našli v jopiču naočnike, par bankovcev in oporoko, s katero se bogataš pač ni namenil predstaviti sv. Petru v nebesih.

× **Grozna najdba.** V Rigi so nedavno prenavljali eno izmed najstarejših hiš ob njem mestnem obzidju. Pod ometom so našli delavci v zidu na veliko kameno ploščo, v katero je bila vklesana mrtvaška glava. Ko so ploščo odmaknili, so zagledali v duplini stoječ okostnjak odraslega človeka, a komaj so se ga dotaknili, se je zrušil v kosce. Pred 45 leti so našli v isti kleti vzdana dva okostnjaka, ki sta bila v duplini prikovana v železju. Iz kleti so bili izpeljani podzemski rovi na razne strani, a so danes zasuti. Hiša nosi letnico 1739., ko je bila najbrž zadnjič popravljena.

× **Šest otrok umorila.** V Argentini je neka Sara Personni, mati petih otrok, izvršila vrsto strašnih zločinov. Njeni otroci so umrli drug za drugim, baje na jetiki. Ko ni imela več svojih otrok, je sprejela v hišo pet sirot. Pa je en otrok kmalu umrl. Oblastvo je bilo pozorno in dognalo se je, da je Sara Personni svoje troke in tudi sirote mučila ter jim dala premalo hrane, tako da so poginjali od trpljenja in lakote. Potem se trdi celo, da je jemala svojim otrokom kri in jo sama pila.

× **Koliko je avtomobilov na svetu.** Poročilo trgovinskega oddelka ameriške vlade naznanja, da se nahaja na vsem svetu 25.973.928 avtomobilov. Izmed teh avtomobilov se jih nahaja skoro pet šestina v Ameriki, tjer je skoro dvajset milijenov avtomobilov. Anglija jih ima 1.475.572, Francija 855.000, Kanada 727.594, Nemčija 539.830, Italija 184.700, Argentinja 181.250, Brazilija 64.950, ogromna Rusija 18.500 itd. Jugoslavije statistika ne navaja podrobno. Pečela, kjer so avtomobili najbolj nepoznani, je Tibet v Aziji. Tam so dobili en sam avtomobil.

× **S palico ubila svojega 11letnega sina.** V Zenevi v Švici je Marija Manny s palico ubila svojega 11letnega sina v srbu, da bi dobila po njem zavarovalnino. Zena ima več otrok in je začela v dolgove. Ker so jo vedno bolj terjali, je

Tri želje

gotovo vsakega človeka glase: zdravje, dolgo življenje in bogastvo, a! oboje poslednje moremo doseči le tedaj, ako posedujemo prvo, namreč zdravje. Zato je ravno sedaj v pravi čas upozorenje, da se tudi neznatne znake vratobola, pokašljevanja, hri-

pavosti, krčev ali nahoda in bolečin v udih ne sme zanemariti. Vedno in vedno slišimo hvaliti kot dobro bolečine olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum že skozi 27 let priljubljeni Fellerjev blagodišeči «Elsaflujd», tudi pri reumatičnih bolečinah. Dočnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike spe-

cijalne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju ali proti plačilu vnaprej lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska. Posamezne steklenice Elsa-fluida se daje v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

ugibala, kako bi prišla do denarja. Slednjič se je odločila, da ubije z močno, na vrhu debelo palico svojega 11letnega sina Emilija. Otrok je mirno spal. Pristopila je mati in ga udarila z debelim koncem palice po glavi. Potem je pripovedovala, da je deček padel in se ubil. Aretirana je nekako z nasmehom priznala svoj zločin in trdila, da je bil deček idiotski človeček in da ga je zato ubila.

× Cigani v Rusiji. V sovjetski Rusiji živi okoli 40.000 ciganov. Ljudski komisariat za poljedelstvo namerava odstopiti ciganom zemljišča in jim dati živino, da bi se naselili in se začeli pečati s kmetijstvom. Odkazati jim hočejo zlasti pokrajine v južnem delu, kjer bi se morda najlaže organizirali v neodvisne poljedelske občine. Najbrž pa ne bo uspeha.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Utrinki

Potrpežljivost.

Potrpežljivost je lepa, dobra in priporočljiva reč. Vendar samo tisti, ki so nepotrpežljivi, kaj dosežejo.

Dolga ušesa.

Nekoč sta se dva prepirala. Pa je rekel prvi drugemu: «Presneto imaš ti dolga ušesa!» — Drugi pa je odgovoril: «Pomisli, kako velik osel bi bil, če bi imel še tvojo pamet...»

Plemenitaši.

Na Norveškem so že pred sto leti odpravili vse plemenitaške naslove. V plemenitem narodu je vsakdo plemenitaš.

Krive noge.

Neki zdravnik je dognal, da so ljudje, ki imajo krive noge, zelo pogumni. To je verjetno. Najpogumnejša pa je ženska, ki ima krive noge, pa nosi kratko krilo.

Višek vljudnosti.

Preveč vljuden Francoz je pisal pismo uglednemu gospodu ter na koncu pripisal: «Vaše blagorodje naj mi oprost, ker vam zaradi vročine pišem golorok.»

Zasigurana bodočnost.

Gospod kaznjencu v zaporu: «Jaz sem zastopnik Društva za podpiranje odpuščenih kaznjencev. Ali že imate kak načrt za bodočnost, ko boste izpuščeni iz zapora? Društvo je pripravljeno podpirati vas v bodoče.»

Sanje.

Miha: «Sanjalo se mi je, da sem sedel v imenitnem hotelu ter jedel najiminenitnejše jedi in pil šampanjec. Naenkrat sem opazil, da nimam denarja.»

Boltežar: «Strašno. Kaj si pa potem napravil?»

Miha: «Naročil sem še kavo in potem sem se zbudil...»

Pri fotografu.

Ožbovt in njegova žena Urša sta prišla k fotografu, da bi se dala Urša slikati. Fotograf je pripravil aparat, naravnal Uršo v primeren položaj, sprožil, nato pa vprašal: «Tako, gospod, vaša soproga je sedaj na plošči. Koliko slik pa želite?»

Ožbovt (se namuzne): «Prav nobene!»

Fotograf (začudeno): «Kako to?»

Ožbovt: «Ej, veste, jaz sem samo hotel enkrat videti, kako izgleda moja Urša, kadar napravi prijazen obraz...»

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in boleznih slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje naravnega zakona, če negujemo polit in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa milo zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem, temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijno mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za poizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že z zavojnico in poštnino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Cepijene trte.

vkoreninjene divjake in sadna drevesca imam še v zalogi in jih prodajam po dnevni cenl. — Alojzij Grabar, posestnik in trtnar v Zagorcih, pošta Juršinci pri Ptuj. 24

Zastopnika

iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potreben kapital 100 Din. Lep zaslužek. Ponudbe

pod «Postranski zaslužek» na «Propaganda», rekl. družba z o. z., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/H.

Semena

vseh vrst, prvovrstne kakovosti, kupite najugodnejše v trgovini mešanega blaga Franc Senčar v Mali Nedelji in Ljutomeru. 23

Proda se dobrodoča gostilna.

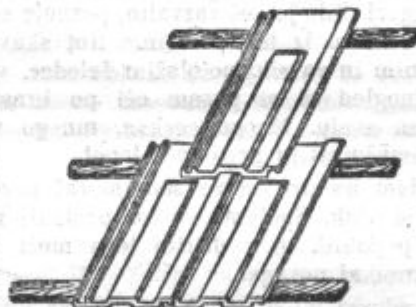
Hiša je v popolnoma dobrem stanju in leži 10 minut od Marije pomagaj. Cena je prav nizka. — Več pove Ivan Troha, gostilničar na Brezjah. 22

Mesarski pomočnik, učenec mlad, samostojen nakupovalec, in iz poštene hiše, se takoj sprejmeta. — Ponudbe na:

Josipina Krisper

gostilna in mesarija
Marija Snežna v Slov. Goricah. 25

J. STJEPUŠIN
SISAK
priporoča 9
boljše tamburice, strune, partiture, sole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovano na pariški izložbi
Ceniki franko

Miklošičeva c. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušeno modelo strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Stekleni strešnik stalno na zalogi.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Ph. Mr. Rudolf Ramor

lekarnar v Ljubljani

Miklošičeva cesta 36

naznanja p. n. občinstvu, da je

preselil svojo lekarno v palačo okrožnega urada za zavarovanje delavcev na isti cesti

(nasproti sodne palače) ter jo popolnoma na novo in moderno uredil.

Najbližja lekarna za vse, ki prihajajo na Glavni kolodvor.